

VLASTNÍ PRACOVNÍ OSUD VE VLASTNÍCH RUKÁCH

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esf.cz

SBORNÍK DOBRÉ PRAXE A NÁVRHY NA ZMĚNU POLITIK

V rámci projektu reg.č. CZ.1.04/5.1.01/77.00464

OBSAH

Úvod	5
1. KAPITOLA I. TEMATICKÁ SÍŤ	7
FCH Starý Knín	8
FCH Kralupy nad Vltavou	10
FCH Vlašim	12
FCH Roudnice nad Labem	14
FCH Beroun	16
RC Dobříšek	18
2. KAPITOLA II. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	21
2.1. Zahraniční partner projektu - New women for Europe	22
2.2. Studijní cesta na Slovensko	23
2.2.1. Áno pre život	24
2.2.2. Fórum života	25
2.2.3. Hodnocení poznatků ze studijní cesty - evaluační dotazník	26
2.3. Studijní cesta do Maďarska	27
2.3.1. Maďarská aliance žen	28
2.3.2. Charitativní ženská asociace Alžběty	29
2.3.3. Hodnocení poznatků ze studijní cesty - evaluační dotazník	30
2.4. Studijní cesta do Španělska	33
2.4.1. Fundaci3n Madrina - Nadace „Kmotra“	33
2.4.2. Fundaci3n M3sHumano - Organizace “Lidštějš3”	34
2.4.3. Hodnocení poznatků ze studijní cesty - evaluační dotazník	36
2.5. Studijní cesta do Belgie	37
2.5.1. Vivre et Grandir Saint- Raphael - škola pro osoby s Downovým syndromem	37
2.5.2. Hodnocení poznatků ze studijní cesty - evaluační dotazník	36
2.6. Zahraniční partneři, kteří se zúčastnili aktivit projektu v ČR	41
2.6.1. Femina Europa (Francie)	41
2.6.2. Národní svaz manželů osob se svobodným povoláním - UNACOPL (Francie)	43
2.6.3. Akce pro rodinu (Belgie)	44
2.6.4. Hlas libanonské ženy (Belgie)	45
2.6.5. Asociace Ženy v akci (Portugalsko)	46
2.6.6. Postřehy a zkušenosti	47
3. KAPITOLA III. NÁVRHY NA ZMĚNU POLITIK	49
Závěr	55

Úvod

V prostředí neziskových organizací působících převážně v sociálních službách ve Středočeském kraji vznikla již v roce 2010 myšlenka na vzájemnou spolupráci, sdílení zkušeností a společnou snahu o změnu poměrů, ve kterých byly a jsou nuceny působit a ve kterých vedou doslova každodenní boj o přežití a udržení činnosti. Tato myšlenka byla dále rozvíjena a v roce 2012 se „zhmotnila“ v podobě projektu s názvem „Vlastní pracovní osud ve vlastních rukách“ podpořeného z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Smyslem projektu bylo vytvořit síť ženských organizací (tedy organizací, které byly ženami založené, jsou ženami řízené a rozvíjené a ženy ve velké míře zaměstnávají) a dalších relevantních aktérů (místní, regionální i celostátní politici a nezávislí experti), jejímž cílem byla výměna zkušeností, identifikace klíčových problémů ohrožujících dlouhodobou udržitelnost těchto ženských iniciativ, snaha o prosazení potřebných změn a v neposlední řadě informování široké veřejnosti o fenoménu takto chápaných a fungujících ženských organizací. K tomuto nelehkému úkolu jsme si přizvali velmi zkušeného zahraničního partnera - celoevropskou síť ženských organizací New Women for Europe, která sdružuje více než 100 členských organizací z téměř všech zemí EU.

V tomto sborníku přinášíme výstupy z dvou hlavních aktivit projektu. První je mezinárodní spolupráce a výměna zkušeností. Tě se účastnily jak vedoucí pracovnice členských organizací tematické sítě, které tak získaly od zahraničních partnerů know-how využitelné pro řízení, rozvoj a dlouhodobé fungování svých organizací, tak také zaměstnankyně působící v přímé péči, které se díky účasti na aktivitách projektu mohly seznámit s tím, jak fungují obdobné organizace v zahraničí, a rozšířit si své kompetence pro působení na trhu práce. Všechny účastnice se přesvědčily, že nikde na světě není vše „růžové“ a že nejdůležitější podmínkou pro překonávání obtíží a kvalitní výkon svého povolání je především vnitřní motivace, nadšení a vědomí, že konám něco užitečného, prospěšného a hodnotného.

Naše dvouleté snažení v rámci projektu se postupně chýlí ke konci. Intenzivní spolupráce partnerských organizací, které v tematické síti navázaly velmi úzké kontakty, však jistě nekončí...

V Praze, dne 31.7.2014

Ing. Lukáš Tomko
vedoucí projektu

TEMATICKÁ SÍŤ

Šest partnerů projektu splňovalo charakteristiky ženské neziskové organizace tak, jak tyto byly definovány v popisu projektu. Jsou tak zakládajícími členy tematické sítě, jejíž činnost tvořila páteř celého projektu. Tematická síť se v průběhu času rozrostla až na dvacet institucionálních i individuálních členů, kteří si vzájemně vyměňovali, vyměňují a vyměňovat i nadále budou, své zkušenosti a dobrou praxi. Zakládající organizace sítě, jejich „příběhy“, zkušenosti a problémy jsou představeny v této kapitole.

FARNÍ CHARITA STARÝ KNÍN

Náměstí Jiřího z Poděbrad 47, 262 03 Nový Knín,

www.socialnipece.cz

Farní charita Starý Knín vznikla v roce 1993. Zakladatelem a hlavním hybatelem charity je ředitel dr. Stanislav Žák, avšak významným impulsem pro její založení bylo setkání úzkého kruhu zakládajících pracovníků charity a farníků ze Starého Knína. FCH zřídila nejprve domácí zdravotní péči a v krátké době poté pečovatelskou službu. K rozšíření služeb do okolních obcí došlo po získání finančních prostředků na provoz nejen z Ministerstva práce a sociálních věcí, ale také např. z nadace NROS. Došlo tak rozvoji terénních sociálních služeb a jejich rozšíření o intenzivní asistenční službu. V současnosti má FCH Starý Knín deset středisek ve Středočeském kraji a jedno v Praze 6 a Azylový dům pro rodiny s dětmi v Mokrovratech u Dobříše.

Posláním Farní charity Starý Knín je pomáhat lidem v nouzi v souladu s principy křesťanské lásky. Cílem všech pracovníků Farní charity Starý Knín je prostřednictvím svých terénních sociálních služeb zabezpečit sociální, zdravotní, kulturní a duchovní potřeby členů cílových skupin; prevence jejich sociálního vyloučení, ale také nedobrovolných odchodů do sociálních zařízení.

Počet zaměstnanců: 70 pracovníků v přímé péči,
30 pracovníků v administrativě

Počet klientů: 1000 ročně

FCH Starý Knín zajišťuje tyto sociální služby:

Pečovatelská služba

Osobní asistence

Odlehčovací služba

Aktivizace pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Aktivizace pro rodiny s dětmi

Azylový dům pro rodiny v nouzi - Mokrovraty

Domácí ošetrovatelská péče

Půjčovna kompenzačních pomůcek

Hlídní dětí – do 3 let

Hlídní dětí – nad 3 roky a pomoc v domácnostech

PŘÍBĚH:

První klienti asistenční služby aneb „Vlaštovičky“

Velmi dlouho jsme čekali na rozhodnutí nadace NROS o přidělení dotace na rozvoj služeb v regionu Novoknínska, zejména asistenční služby. Do této doby jsme se starali o naše klienty v režimu pečovatelské služby. Neměli jsme ani mnoho pracovníc, které by měly časový prostor pro intenzivnější a dlouhodobější službu u seniorů a tak došlo k situaci, že jsme museli pro celodenní péči o naše dva klienty – manžele M. požádat o pomoc léčebnu dlouhodobě nemocných. Manželé tam odešli, lze říci, že jejich zdravotní stav se stabilizoval. Přesto nám při návštěvách neustále bylo něco divné v jejich chování a tak jsem se jednou paní Zdeny zeptala, co se děje, jestli je něco netrápí. Odpověděla mi: „Víte, je teď brzké jaro, vlastně se nic neděje, ale brzy přiletí vlaštovky, no a kdo jim u nás doma otevře okna do chodby, vždyť nebudou mít kde bydlet? My se s mužem musíme dát dohromady, abychom mohli domů.“

Lékaři ale takový odchod nedoporučovali s odkazem na to, že manželé potřebují intenzivní péči, často až do večerních hodin. Odjela jsem z léčebny s vizí, že požádám ředitele o schválení a své kolegyně - pečovatelky o pomoc a že musíme zajistit odjezd manželů M. domů i bez dotačních peněz. Schválení jsem dostala, a tak jsem se pro ně rozjela a domluvila s lékaři všechny náležitosti. Vyjednání i s jejich přesunem trvalo cca týden. V den jejich příjezdu domů přiletěly vlaštovky do Knína. O to větší radost byla, že manželé M. také.

Překážky v činnosti:

- složité a nejisté financování sociálních služeb
- striktně povinné vzdělávání pracovníků v sociálních službách
- povinné vyplacení stravného při pracovních cestách (vysoká finanční zátěž u služeb poskytovaných na rozsáhlých územích Středočeského kraje)

VIZE DO BUDOUCNA:

Zajistit zkvalitnění „péčových“ sociálních služeb pro seniory.

Zajistit právní poradenství nebo jiný druh pomoci těm seniorům a jejich rodinám, kteří se potýkají s odmítáním přiznání příspěvku na péči (velký problém, který je svěřen do rozhodování nekompetentním posudkovým lékařům).

Podnikáme kroky k zásadnímu rozvoji preventivních aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a chceme v tom pokračovat. V regionu se díky vývoji nezaměstnanosti a osobní zadluženosti, stále více rodin potýká s velkými existenčními problémy. Pokud je jim pomoheno včas radou, podporou při výchově dětí, doprovodem na úřady nebo k zaměstnavatelům odvrátí se často ztráta bydlení a všechny nepříznivé záležitosti s tím spojené. Dluhy na placení starších dluhů jsou velký problém.

Věnovat se dětem ze sociálně slabých rodin formou nízkoprahového zařízení.

FARNÍ CHARITA KRALUPY NAD VLTAVOU

Sokolská 139, 278 01 Kralupy nad Vltavou,
charita.nasefarnost.cz

Vznikla dne 21. 6. 2001 na základě dobrovolného společenství kralupských věřících. FCH Kralupy působí a sídlí na území kralupských farností. Současně tvoří složku Arcidiecézní charity Praha, která jako součást Sdružení Česká katolická charita je členem mezinárodního svazku Caritas internationalis. Skutečný rozvoj organizace začal povodní v roce 2002, kdy se FCH aktivně podílela na humanitární pomoci v regionu. Během dalších let došlo k rozšíření služeb, navýšení klientely a zřízení nového centra sociálních služeb. Cílovou skupinou FCH Kralupy jsou hlavně děti a mládež ze sociálně vyloučených lokalit, matky s dětmi bez přístřeší a rodiny a jednotlivci v tíživé životní situaci. Posláním Farní charity Kralupy nad Vltavou je zhodnotit a zpříjemnit životní podmínky dětem a mládeži bez rodinného zázemí a ze sociálně slabých rodin. Také pomáhá lidem v nepříznivých životních situacích.

Počet zaměstnanců: 16

Počet klientů: 135

FCH Kralupy zajišťuje tyto služby:

Odborné sociální poradenství

Sociální rehabilitaci

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež REP SUN

SAS Čtyřlístek

Azylový dům pro matky a rodiny s dětmi

PŘÍBĚH:

„Než mi farní charita nabídla svou pomoc, bydleli jsme v hrozných podmínkách. Stěhovali jsme se s tchýní a závislým manželem z místa na místo. Živila jsem celou rodinu a celý den jsem pracovala a sháněla obživu. Děti byly bojácné, bály se sprchovat, mýt hlavu. Taky mi nikdy neřikaly „mami“, ale oslovovaly mě křestním jménem. Díky charitě jsem se osamostatnila a stala se matkou svých dětí. Pomáhají mi a říkají mi „maminko“. Taky jsme žili ve věčném strachu, že se manžel na nás bude zlobit a v opilosti bude násilný. Farní charita mi pomohla odejít z prostředí domácího násilí. Bydlely jsme na azylovém bydlení. Teď už dokonce, bydlíme samy. S jejich pomocí se dostáváme z dluhové pasti, dali mi příležitost pracovat, učím se jak být se svými dětmi, chodíme na doučování a děti mají lepší výsledky ve škole. Taky už nejsem na antidepresivech. Jsem zpátky a žiji svůj život. FCH mi otočila život k lepšímu o 360 stupňů.“

Překážky v činnosti:

- Situaci nám komplikuje nejisté financování poskytovaných sociálních služeb. Služby jsou financovány převážně ze státního rozpočtu a žádný rok nevíme jistě, zda služba bude finančně podpořena v takové míře, že bude schopná přežít.

VIZE DO BUDOUCNA:

Udržení dosavadních služeb a rozšíření provozu o další objekt, který budeme v roce 2015 přebírat. V objektu budou poskytovány služby azylový dům pro rodiny s dětmi a dům na půl cesty.

Den s Policií - aktivity nízkoprahového zařízení

Dny Kralup - prezentace činnosti neziskových organizací

FARNÍ CHARITA VLAŠIM

Lidická 1715, 258 01 Vlašim,
vlasim.charita.cz

FCH Vlašim vznikla v roce 1992 jako nástupce Křesťanského klubu žen. Vlašimští farníci zareagovali na výzvu z pražského arcibiskupství, které nabádalo k zakládání farních charit. V této době pracovala FCH Vlašim na základě práce dobrovolníků, kteří začali organizovat pomoc seniorům a pořádat pravidelné sbírky šatstva pro potřebné. V roce 2000 se FCH Vlašim zprofesionalizovala. Došlo k registraci terénní zdravotnické služby pro oblast Vlašim a okolí. Po osmi letech se rozšířila také do Benešova a jeho blízkého okolí, kde je druhé středisko této služby. V srpnu 2009 registrovala první sociální službu. Nyní poskytuje dle Zákona o sociálních službách čtyři. Mezi aktivity FCH Vlašim patří Tříkrálová sbírka, což je dobrovolnická aktivita, která pomáhá zajistit financování sociálních služeb, přímou pomoc rodinám s dětmi a další charitní projekty. Při záplavách se organizovala finanční sbírka pro postižené, z dalších aktivit jsou to například různé besedy, poutě, setkávání seniorů, výlety, promítání filmů, atd. FCH Vlašim se stala členem Místí akční skupiny Blaník.

Počet zaměstnanců: 25

Počet klientů: 800

FCH Vlašim zajišťuje tyto sociální služby:

Domácí zdravotní péče- odborná péče prováděna všeobecnými zdravotními sestrami

Občanská poradna – specializuje se na dluhovou problematiku

Osobní asistence – terénní sociální služba

Sociálně aktivizační služba pro seniory a zdravotně postižené – mobilizace k aktivitě

Pečovatelská služba - nově od roku 2014

Půjčovna rehabilitačních a kompenzačních pomůcek

Půjčovna dětských ochranných pomůcek, sportovních potřeb a postýlek

PŘÍBĚH:

Paní K. žije se svými třemi dcerkami ve Vlašimi, v domku na břehu řeky Blanice. V červnu 2013 zvedla lokální povodeň hladinu řeky do té výše, že se prohnala sklepením a odnesla sebou ne jen dříví, ale také vnitřní nosnou zeď. V důsledku toho byl dům statikem uzavřen a paní K. nezbylo nic jiného, než najít vhodné ubytování pro své dcery a jejich psí miláčky čivavy. Ale málo kde je s pejsky chtěli přijmout. Proto hledala paní K. všemožné prostředky k tomu, aby domek opravila, a všichni se

do něj mohli vrátit. Oslovila také FCH Vlašim. Společně našli cestu k pomoci. Jelikož paní K. neměla běžný účet, stala FCH garantem finanční sbírky na opravu jejího domu. Zaručila se, že veškeré peníze přijaté ve prospěch paní K. budou použity na úhradu faktur za opravu. Ve prospěch postižené rodiny přidala také finanční příspěvek z Tříkrálové sbírky. Pro některé dodavatele byla spoluúčast FCH v tomto projektu motivací ke snížení svého rabatu nebo poskytnutí jiné pomoci. Práce započaly a na podzim byl dům opět obyvatelný. Děvčata se mohla do svého domova vrátit. Důvěra, kterou paní K. projevila vlašimské charitě, všechny zaměstnance i vedení organizace velmi potěšila. Potvrdila smysl její existence, který není pouze v práci s jednotlivými cílovými skupinami dle zákona, ale nutnost hledat možná řešení pro každého člověka v nouzi.

Překážky v činnosti:

- malá finanční podpora místních samospráv, byrokracie

VIZE DO BUDOUCNA:

Smyslem existence FCH Vlašim je přímá pomoc lidem, kteří se ocitli v situaci, kterou sami nezvládají. I nadále by chtěla být spolehlivým partnerem, který aktivně reaguje na potřeby svého okolí.

Bleší trh

Oslava 20 let charity Vlašim

FARNÍ CHARITA ROUDNICE NAD LABEM

Riegrova ul. 652, 413 01 Roudnice nad Labem,
www.charitaroudnice.cz

Farní charita Roudnice nad Labem byla zřízena v roce 1996 Arcibiskupstvím pražským jako církevní organizace s vlastní právní subjektivitou. Je součástí celorepublikové organizace Charita Česká republika, která působí pod hlavičkou římskokatolické církve a metodicky ji vede Arcidiecézní charita Praha. Z původně charitativní činnosti šatníku své aktivity během let rozšířila na několik různorodých sociálních a doplňkových služeb, které zajišťuje pro občany města Roudnice nad Labem a celou spádovou oblast podřípska a podřípského vikariátu. V současnosti je jedním z největších poskytovatelů sociálních služeb na podřípsku. V roce 2013 získala ředitelka FCH Ing. Zdenka Pětníková nejvyšší ocenění Charity ČR - Cenu Charity ČR za nelehkou a obětavou práci na podporu charitního díla. Toto ocenění bereme jako vyznamenání za dlouholetou práci celé naší organizace.

Počet zaměstnanců: 27 pracovníků

Počet klientů: 300

FCH Roudnice zajišťuje tyto sociální služby:

azylový dům pro ženy a matky s dětmi

pečovatelská služba pro seniory a invalidní důchodce

nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

psychologická poradna

charitní šatník

videotrénink interakcí - metoda práce využívaná v azylovém domě

PŘÍBĚH:

„V květnu minulého roku jsem nastoupila do azylového domu v Roudnici se svojí malou dcerkou. Se sociální pracovníci jsme řešily mou nelehkou životní situaci a já si zároveň užívala krásné radosti kolem malé dcerušky. Naučila jsem se zde spousty nových a nepoznaných věcí. Malá se tady naučila chodit. Byla jsem zde moc spokojená. Nyní již v azylu nebydlím, žijeme s dcerkou v malém pronajatém bytě nedaleko Roudnice. Do azylu se však ráda a často vracím, hlavně za pracovníky, kteří mi hodně pomohli. Z vlastní zkušenosti můžu říct, že je velice dobře, že tyto zařízení fungují a pomáhají lidem v těžkých chvílích. Touto cestou děkuji za sebe a svojí dcerku všem zaměstnancům azylu a charity, za jejich pomoc a pochopení.“

Překážky v činnosti:

- každoroční nejistota financování sociálních služeb
- vysoká fluktuace pracovníků v přímé péči spojená s nízkým oceněním práce oproti jiným profesím

VIZE DO BUDOUČNA:

Farní charita Roudnice n. L. pracuje s rodinami s dětmi, které mají problém s bydlením a přechodně ho nalézají v našem azylovém domě. V současnosti především matky - samoživitelky s malými dětmi mají velký problém najít vhodné bydlení a následně ho ze svého nízkého příjmu dlouhodobě udržet. Točí se neustále v začarovaném kruhu azylových domů a jejich situace je často neřešitelná. Do budoucna bychom chtěli těmto rodinám nabídnout řešení na přechodnou dobu (startovací byty), které by jim pomohlo k návratu do běžného života.

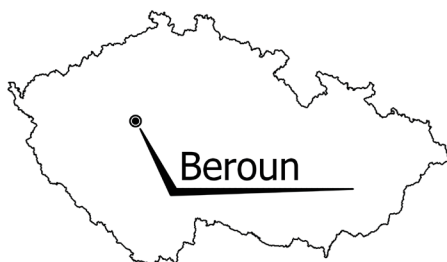
Účast na farmářských trzích

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

FARNÍ CHARITA BEROUN

Cajthamlova 169, Beroun 4 - Zavadilka, 266 01,
beroun.charita.cz

Farní charita Beroun je církevní organizace, která byla jako samostatná právnická osoba založena již v době 1993 díky úsilí farnosti Beroun a pod ADCH Praha organizovala akce na dobrovolnické bázi - sběr šatstva, pomoc při povodních, základní materiál potřebným. Od r. 2004 se FCH Beroun začala profesionalizovat, v r. 2005 se zcela osamostatnila. Jako priority pro své sociální projekty si zvolila bezdomovectví, péči o nemocné a staré občany a pomoc rodinám a mládeži v sociálně nepříznivé situaci. Nabízeným spektrem činností pro různé cílové skupiny se tak stala FCH Beroun nejvýznamnějším poskytovatelem sociálních služeb v regionu, a zároveň významným zaměstnavatelem.

Počet zaměstnanců: 80

Počet klientů: 1200

FCH Beroun zajišťuje tyto sociální služby:

Azylový dům pro matky/otce s dětmi

Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi – RC Betlém

Azylový dům pro muže

Terénní program

Denní centrum

Noclehárna a Sociální rehabilitace je určena pro osoby bez přístřeší a v krizi

Denní a Týdenní stacionář pro seniory

Pečovatelská a Odlehčovací služba

Osobní asistence

Sociálně aktivizační služba

PŘÍBĚH:

Paní Klára byla čerstvou maminkou tří dětí, během své mateřské „dovolené“ se starala manželovi o účetnictví, před narozením svého třetího potomka navíc pečovala o svou umírající babičku. Ve chvíli kdy manžel přišel o práci, s ohledem na uspokojení, které ji naplňovalo během péče o svou babičku, se začala zajímat o místo pečovatelky ve Farní charitě. Paní Klára však byla inženýrkou s ekonomickým vzděláním a jako takové jí tehdejší ředitelka FCH nabídla neobsazenou pozici v ekonomickém úseku ve vyšším managementu organizace a nabídla jí veškerou podporu při navracení do pracovního procesu. Paní Klára, která původně pracovala v bance, ale po

dlouholetém postavení „ženy v domácnosti“ podobné místo ani nezkoušela, je nyní oporou organizace, která má 100 zaměstnanců.

Překážky v činnosti:

- nejistota financování organizace – výhodou by byla nároková dotace pro sociální služby
- neopodstatněná nedůvěra okolí vzhledem k propojení s církevními institucemi (restituce apod.)

VIZE DO BUDOUCNOSTI:

Zkušenosti charitní činnosti ze zahraničí ukazují, že cestou v době, kdy na sociální služby zbývá stále méně peněz je dobrovolná služba. V naší zemi jsou stále v dobrovolnictví, obzvláště ve službách sociální prevence, ale i v péči o seniory apod., velké rezervy. Chceme stabilizovat nyní již rozvinutou organizaci, vytvořit ucelenou koncepci, stále vytvářet pozitivní pracovní prostředí přátelské rodině moci svým zaměstnancům poskytnout více sociálních jistot a zaměstnaneckých výhod, chceme ukázat, že bezesporu jsme významným a plnohodnotným partnerem komunálním i dalším regionálním institucím, vzhledem k činnosti, kterou pro svůj region vykonáváme a k počtu klientů i zaměstnanců.

Předávání „Ceny Charity České republiky“
bývalé ředitelce Janě Cívínové

Šicí dílna v Domě charity

RODINNÉ CENTRUM DOBŘÍŠEK

Na Nábřeží 1650, 263 01 Dobříš,
dobrisek.webnode.cz

Myšlenka vzniku mateřského centra na Dobříši vzešla z iniciativy tří žen na mateřské dovolené během roku 2000. V té době v městě neexistoval žádný prostor, kde by se maminky s dětmi mohly scházet, aktivně prožívat své mateřství a umožnit svým dětem sociální kontakty s vrstevníky. Díky nabídce Římskokatolické farnosti Dobříš bylo možné využívat suterénní prostory v nově vybudovaném Pastoračním centru sv. Tomáše. Mateřské centrum Dobříšek, o.s., bylo slavnostně otevřeno 13. 11. 2001. Zpočátku bylo zajišťováno vše dobrovolnický. Podařilo se sestavit aktivní tým žen, které se podílely na provozu a programech centra – členkami rady matek tehdy bylo 13 žen. V roce 2002 se Dobříšek stal členem celorepublikové Sítě mateřských center a získal ocenění „Family Friendly Society“ – „Společnost přátelská rodině“.

Rodinné centrum Dobříšek je místo pro celé rodiny, kde mohou společně trávit svůj volný čas, využívat zázemí, navštěvovat programy, vzdělávat se, rozšiřovat své dovednosti nebo se aktivně podílet na přípravě programů a chodu centra. Nabízí možnost aktivního využití volného času dětí i dospělých, včetně seniorů. Pomáhá rodičům navazovat společenské kontakty a usnadňuje jejich zapojení do pracovního procesu. Poskytuje podporu rodinám v těžkých životních situacích, zprostředkovává odbornou pomoc. Činnost centra má sociálně-preventivní funkci pro rodiny. Poskytuje služby pro všechny členy rodiny v jakékoli fázi jejich života. Nabízí kurzy a setkávání pro nastávající rodiče, laktační poradenství. Pro rodiče (prarodiče) s malými dětmi je tu volná herna – „Místo pro rodinu“. Pro děti předškolního a školního věku volnočasové a vzdělávací aktivity, přičemž vzhledem k sociálnímu zaměření naší činnosti je schopno zajistit tyto kurzy i dětem ze sociálně slabších rodin nebo dětem s handicapem. Zajišťuje různé přednášky, semináře, besedy, kurzy tvořivé i vzdělávací, pro seniory pak počítačové kurzy. Seniori jsou také aktivně zapojeni do činnosti centra jako dobrovolníci nebo lektori.

Počet zaměstnanců: 3 zaměstnanci na hlavní pracovní poměr, lektori a odborní poradci v rámci dohody o provedení práce, řada dobrovolníků

Počet klientů: rodiny s dětmi, které se účastní aktivit centra

Rodinné centrum Dobříšek zajišťuje tyto aktivity:

Dětské hřiště Noemova archa

Půjčovna didaktických pomůcek a her, odborné literatury a časopisů

Odborné poradenství, konzultace, doporučení a zprostředkování odborné pomoci, on-line Poradna, aktuální informace týkající se rodinné problematiky.

Akce pro celé rodiny (lampiónový průvod, divadlo, adventní jarmárek,...)

Výtvarné aktivity v duchu příměstského tábora

PŘÍBĚH:

Pečovatelka v miniškolce, projektová manažerka, majitelka soukromé jazykové školy, výtvarnice pořádající své soukromé rukodělné kurzy a mnoho dalších aktivních žen podniká v činnostech, které bychom mohly považovat za konkurenci. Ovšem vzhledem k tomu, že tyto ženy – maminky se začaly realizovat během mateřské dovolené jako dobrovolnice nebo lektorky v rodinném centru a postupně se vypracovaly, až osamostatnily, lze je též považovat za naše úspěšné klientky. V rodinném centru našly zázemí, prostor pro seberealizaci, možnost vzdělávání za dotované ceny s krátkodobým hlídáním dětí, zkušenosti, kontakty a informace, začalo se o nich a o jejich schopnostech vědět na veřejnosti. Centrum se tak stalo odrazovým můstkem na cestě k jejich kariéře. Jejich současný úspěch můžeme tedy považovat spíše za náš úspěch než za konkurenci. Vše záleží na úhlu pohledu. Využily příležitosti, jsou šikovné a my z jejich aktivity máme radost a přejeme jim hodně štěstí!

Překážky v činnosti:

- nejistota financování organizace
- zbytečně náročná administrativa spojená se spravováním a kofinancováním projektů
- generační výměna aktivního týmu
- nepochopení práce a jejího smyslu veřejností, rodinné centrum Dobříšek není jen zprostředkovatelem „kroužků“
- vytrácí se původní myšlenka společně a aktivně stráveného volného času a obtížně se hledají další aktivní nadšenci

VIZE DO BUDOUCNA:

Stále znovu a znovu se snažíme šířit povědomí o hlubším smyslu činnosti rodinného centra a aktivitách pro všechny členy rodiny. Ženy, které centrum zakládaly, už za tu dobu postoupily ve svém osobním i profesním životě někam dále a tak je třeba hledat nové posily v generaci mladších maminek, což se rozhodně nedaří tak jako v počátcích. Naším cílem je podpora fungování rodin ke spokojenosti dětí i dospělých.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Zásadní složkou projektu byla mezinárodní spolupráce, jejímž cílem byla výměna zkušeností mezi neziskovými organizacemi a sdílení dobré praxe. V rámci projektu se uskutečnily čtyři zahraniční studijní cesty a tři mezinárodní workshopy v ČR.

2.2. Zahraniční partner projektu

New women for Europe

www.newwomenforeurope.org

New Women for Europe (NWFE) je zastřešující evropská ženská asociace, která nabízí širokou platformu pro ženské organizace z různých členských států Evropské unie. Asociace byla založena v březnu 2003 a jejími členy jsou jak jednotlivci, tak především ženské organizace, jejichž zájmy prosazuje a hájí na evropské úrovni.

V rámci členských států EU vytváří NWFE síť ženských neziskových organizací a jejich jménem zasahuje do evropského politického procesu. NWFE své členy reprezentuje jak v evropských institucích, převážně v Evropském parlamentu, tak i na evropských a mezinárodních fórech.

NWFE usiluje o zvýšení povědomí politiků o situaci žen v oblastech, které jsou pro ně důležité a které mají zásadní vliv na jejich postavení, s cílem přijímat opatření a politiky odpovídající potřebám a realitě dnešních evropských žen. Asociace plní své poslání monitorováním a ovlivňováním procesů a politik vztahujících se především k následujícím oblastem: důstojnost žen, lidská práva, rodina, mezigenerační solidarita, demografie, bioetika, rozvoj, zaměstnanost, zdraví, boj proti obchodování s lidmi a boj proti chudobě.

V současné době asociace zastupuje více než sto neziskových organizací z členských států EU, z nichž převážná většina byla založena a je vedena ženami. NWFE podporuje jejich aktivity a povzbuzuje ženy, aby se připojily k úsilí společně prosazovat své zájmy v rámci národních, evropských a mezinárodních sítí. NWFE pak rozvíjí spolupráci i s organizacemi na mezinárodní úrovni s cílem předávání zkušeností a dobrých praxí.

Jako mezinárodní partner projektu „Vlastní pracovní osud ve vlastních rukách“ přizvala asociace NWFE zástupce svých členských organizací, aby se podělili s českými partnery o své zkušenosti v rámci mezinárodních workshopů a setkáních tematické sítě a zároveň některé své členy požádala, aby se zapojili do přípravy a realizace studijních cest. Jako destinace byly zvoleny 4 členské státy EU: Slovensko, Maďarsko, Španělsko a Belgie. Mezi vybrané zahraniční organizace, jejichž činnost zde představíme, jsme zvolili především tyto hostitelské organizace, neboť většina z nich zároveň vyslala své zástupce jako experty na setkání v České republice.

Prezentované organizace jsou seřazeny podle navštívených zemí, neboť podmínky pro poskytovatele sociálních služeb a pro NNOs jsou v jednotlivých státech odlišné, v některých aspektech velmi zřetelně, v jiných nepatrně. Liší se nejen podle toho, jak jsou legislativně ošetřeny sociální služby i postavení jejich poskytovatelů v dané zemi, ale rozdíly ovlivňují i jiné faktory, jako jsou např. vývoj a historie fungování neziskových organizací, jejich finanční podpora ze strany státního i soukromého sektoru, odlišný přístup k dobrovolnictví a jeho rozvoj, apod.

V rámci každé země jsou pak uvedeny vybrané komentáře účastnic dané studijní cesty, které vycházejí z evaluačních dotazníků vyplňovaných na konci každé studijní cesty. Chceme se zde podělit o osobní zkušenosti a postřehy účastnic, zaměřené na přínos studijní cesty pro jejich další práci. Tyto postřehy zástupkyň cílové skupiny našeho projektu zde uvádíme, protože věříme, že vedle důležité zpětné vazby nám zároveň nabízejí konkrétní podněty i pro naši práci a jsou tak pro nás velmi obohacujícím výstupem z jedné z klíčových aktivit projektu.

Heslem evropské ženské asociace New Women for Europe je: **„Naším bohatstvím jsou naši členové.“** V rámci tohoto společného projektu jsme se o této skutečnosti mohli nesčetněkrát přesvědčit, a to jak během mezinárodních workshopů a setkání tematické sítě, kdy se s námi dělili o své zkušenosti „z terénu“ zástupci jednotlivých členských organizací NWFЕ, ale i během našich studijních cest. Kromě zahraničních partnerských organizací jsme měli díky nim možnost navštívit a poznat práci dalších ženských NNO a zdravotních a sociálních zařízení, se kterými tito partneři spolupracují. I nás síť členů NWFЕ a jejich práce, zkušenosti a dobré praxe velmi obohatily a jsme vděční za tak přínosnou partnerskou spolupráci.

2.3. STUDIJNÍ CESTA NA SLOVENSKO

Ve dnech 22. – 25.3.2013 se uskutečnila zahraniční studijní cesta na Slovensko. Destinací byly Rajecké Teplice a okolí. Zde sídlí dvě členské organizace zahraničního partnera. Účastníci se detailně seznámili s jejich činností a fungováním, se způsobem prezentace jejich činností (PR organizací), formami spolupráce s místními i celostátními politiky atd. Účastnice také navštívili mezinárodní konferenci, kterou partnerské organizace pořádaly. Při této příležitosti proběhlo setkání se čtyřmi poslanci Slovenské národní rady (Parlament), kterým byl představen projekt a TS a se kterými byla diskutována situace ženských organizací na Slovensku. Nejzávažnější setkání v rámci studijní cesty se uskutečnilo se slovenskou europoslankyní MUDr. Annou Záborskou, která je členkou Výboru pro práva žen a genderovou rovnost. Účastnice studijní cesty představily své organizace a problémy, se kterými se potýkají, europoslankyně pak pohovořila o trendech v EU, ocenila iniciativu organizací, které ženy založily, ženy je řídí a ženy jsou v nich zaměstnané a povzbudila je do další činnosti. Na závěr studijní cesty se pak účastníci setkali s primátorem Rajeckých Teplic a debatovali o fungování ženských organizací a možnostech samosprávy při jejich podpoře.

2.3.1. Áno pre život, n.o.

www.anoprezivot.sk

Nezisková organizace Áno pre život vznikla v roce 1998 za účelem pomoci těhotným ženám v nouzi a matkám s dětmi – obětem domácího násilí. Jejím posláním je chránit lidský život od početí po přirozenou smrt, chránit lidský život v každé jeho vývojové fázi, pomoci zneužívané ženě a jejímu dítěti, dále pak posilovat úctu k ženám, k mateřství, k rodině, ovlivňovat změnu veřejného myšlení vůči násilí na ženách a vystupovat proti osobní, rodinné a profesní diskriminaci žen, kterými žena v historii trpěla a stále ještě trpí.

Poskytované služby a realizované aktivity:

Zařízení nouzového bydlení Domov Gianni B. Mollovo

Poradenství prostřednictvím LINKY POMOCI

Komunitní centrum

Tři chráněná pracoviště, ve kterých je zaměstnáno 6 zdravotně znevýhodněných osob.

Mateřské centrum

Vzdělávací kurzy

Podnikatelské činnosti za účelem vytváření pracovních míst pro osoby ohrožené nezaměstnaností (www.labore.sk)

Každoroční mezinárodní konference „Vyber si život“

Infokampaň s názvem „Domácí násilí ubližuje všem“

PŘÍBĚH:

Svědectví klientky centra: „Nyní mám byt, práci a mohu směle začít znovu. Víím, že když budu potřebovat pomoc, anebo radu, vždy je tam najdu. Touto cestou jim chci vyslovit své poděkování, vděčnost za jejich trpělivost, snahu a obětavost. Život přináší různé těžkosti a ne všichni se s nimi dokážeme vypořádat. Na vlastní kůži jsem zjistila, že takové organizace mají smysl. Je třeba sebrat odvalu a nebát se požádat je o pomoc, vždy se snaží vrátit člověka do života. Děkuji všem lidem, kteří se ode mě neodvrátili, kteří mi jakýmkoliv způsobem pomohli.“

VIZE DO BUDOUČNA:

Nezisková organizace Áno pre život chce i nadále prohlubovat dlouholeté pracovní zkušenosti s lidmi ohroženými sociálním vyloučením, chce docílit stejně vynikajících výsledků jako v minulých letech, aby tak dostála dobrému jménu a pověsti zodpovědné, etické a transparentní organizace.

2.3.2. Fórum života, o.z.

www.forumzivota.sk

Fórum života vzniklo v roce 2001 a fungovalo jako neformální seskupení jednotlivců a organizací, kteří chtěli podporovat a šířit myšlenku ochrany života. Zpočátku byla vyhovující volnější forma spolupráce. Postupem času se však ukázalo, že je potřeba spolupracovat intenzivněji a koordinovaněji, k čemu již model neformálního seskupení nestačil. Proto 19. prosince 2003 vzniklo občanské sdružení Fórum života jako organizace s vlastní právní subjektivitou. Dne 17. ledna 2004 se v Rajeckých Teplicích konal historicky 1. sněm Fóra života. V současnosti občanské sdružení Fórum života sdružuje několik desítek jednotlivců a 46 členských organizací z celého Slovenska. Hlavními kampaněmi jsou Den počatého dítěte a „Svíčka za nenarozené děti“. Jako spoluorganizátor se Fórum života podílí na Národním týdnu manželství, Dni rodiny apod.

Fórum života pracuje na občanském principu. Spolupracuje s odborníky z různých vědeckých oblastí, především z oblasti medicíny a humanitních věd. Fórum života realizuje svou činnost přímo anebo prostřednictvím svých členů.

Posláním Fóra života je budovat společnost, která respektuje lidský život ve všech jeho formách – od početí po přirozenou smrt – a podporuje rodinu založenou na manželství muže a ženy.

Poskytované služby a realizované aktivity:

Prevence – poskytujeme informace o důstojnosti člověka od početí po smrt

Podpora – pozvedáme hlas na obranu těch, kteří se sami nedokáží bránit

Konkrétní pomoc – pomáháme při řešení těžkých životních situací všem potřebným

Jedním z nejzásadnějších úspěchů je více než 60 zachráněných dětí během šesti let realizace projektu „Zachraňme životy“, jejichž matky původně zvažovaly potrat jako jediné možné řešení.

Překážky v činnosti:

Mezi největší těžkosti a překážky, kterým organizace musí čelit, patří: finanční situace (setkáváme se se zamítáním žádostí o granty, chybí podpora ze strany státních institucí); personální poddimenzovanost s ohledem na široký záběr projektů a kampaní Fóra života; komplikované prosazování hodnot života a přirozené rodiny v konzumní společnosti.

VIZE DO BUDOUCNA:

Chceme vytvářet společnost, která respektuje lidský život od početí po přirozenou smrt a podporuje rodinu jako optimální místo vzniku a rozvoje lidského života. Hodnoty, na kterých sdružení stojí, vycházejí ze židovsko-křesťanského světonázoru. Fórum života je však otevřené pro každého, kdo se s ním sjednocuje v myšlence ochrany každého lidského života od početí po přirozenou smrt.

2.3.3. Hodnocení poznatků ze studijní cesty – evaluační dotazník

Co jste na studijní cestě nejvíce ocenila?

- Bylo milé, že si na nás poslanci, kteří mají na starosti sociální oblast, udělali chvíli ve svém nabitém programu.
- Zajímavě zvolená kombinace konference o výchově dětí s návštěvou domu pro osoby v tísní (matky s dětmi). Seznámení se zařízením podobným jako provozuje naše organizace.
- Setkání a výměnu zkušeností s ostatními účastníky projektu.
- Možnost navštívit azylový dům a výměnu zkušeností s personálem domova.
- Příklady z praxe, návštěvu provozu partnerské organizace a navázání osobních kontaktů pro budoucí spolupráci.
- Čas pro sdílení a získané zkušenosti od zahraničních partnerů.
- Odborné přednášky na konferenci a osobní setkání s europoslankyní.

Jaká diskutovaná témata Vás nejvíce oslovila?

- Špatný stav naší společnosti, rady jak zbrzdit tento negativní vývoj a návrhy na zlepšení finanční situace organizací, které se v této oblasti angažují.
- Ergoterapie v Domově Gianni B. Molla.
- Financování NNOs a motivace pro práci v sociální oblasti.

Co pro Vás bylo přínosné, co jste se naučila?

- Podobná praxe v AD a zkušenosti a inspirace od druhých.
- Bylo zajímavé na AD, jak spolupracují s klientkami.
- Pochopení problémů, které jsem dosud neznala, a získání nových poznatků a zkušeností, které využiji i ve své práci.
- To, že je kolem stále spousta lidí, kteří chtějí dělat tuto práci, a že ani já ji nedělám zbytečně.
- Vědět, že v problémech člověk není sám, že se vždycky dá odrazit ode dna.
- Pracovní setkání zaměstnanců mimo jejich běžné pracovní prostředí jako nástroj péče o tým.

Jaké zkušenosti a praxe navštívených organizací nejspíš využijete při své práci a proč?

- Snažit se být lepší a lepší pečovatelka, abychom získali více klientů.
- Zkušenosti s ergoterapií, chráněnou dílnou a spolupráci se zahraničními partnery.
- Mnoho námětů pro další práci a některé konkrétní nápady jako inspiraci (např. propagační materiály, výrobky, nápady pro práci s klienty i s vlastními pracovníky), které mohu předat svým kolegyním.

- Velice se zajímám o sociální podnikání, a ráda bych v našem AD zřídila chráněnou dílnu.
- Poznala jsem hlouběji provoz a problémy organizací, na které odkazujeme naše klienty. Mohu je tak lépe informovat a motivovat k využití těchto služeb.
- Oslovil mě přístup - jak postupovat, když si ke mně přijde někdo pro radu.

Které setkání Vás nejvíce obohatilo a proč?

- Setkání s politiky – podpora v naší práci.
- Setkání se zahraničními hosty, neboť hovořili zasvěceně a emotivně.
- Setkání s pracovníci azylového domu, kde mají podobné problémy při práci s klientkami i s financováním. Líbila se mi snaha o zapojení klientek do pracovních činností.
- Setkání s pracovníci azylového domu – výměna zkušeností; setkání s europoslankyní p. Záborskou – osobní rozhovor, nové vědomosti a morální podpora; setkání se zástupkyněmi partnerských organizací – vzájemná podpora, sdílení, navázání spolupráce a motivace pro práci v ženské organizaci.
- Setkání v domově Gianni B. Molla, protože se zde s láskou a péčí starají o ženy v tísní.

2.4. STUDIJNÍ CESTA DO MAĎARSKA

Ve dnech 17. – 20.6.2013 se uskutečnila druhá zahraniční studijní cesta, tentokrát do Maďarska. Destinací byla Budapešť a okolí. Zde sídlí dvě členské organizace zahraničního partnera projektu – Maďarská aliance žen a Charitativní ženská asociace Alžběty Szilágyi. Účastnice studijní cesty se detailně seznámily s činností a fungováním těchto ženských organizací, partneři ale zprostředkovali návštěvu v dalších 3 neziskových organizacích a zařízeních poskytujících sociální služby, kde účastnice získaly zkušenosti s fungováním sociálních služeb v Maďarsku a rozšířily tak své kompetence a dovednosti pro uplatnění v tomto sektoru v ČR. Konkrétně se jednalo o organizaci Lámpás, která provozuje Domov pro osoby se zdravotním postižením, dále pak organizaci LEA Mother Home - Azylový dům pro těhotné ženy a Asociaci mnohočetných rodin z Erdu (Association of Large Families of Érd). O činnosti neziskových organizací v sektoru sociálních služeb diskutovaly účastnice studijní cesty také na jednání na Ministerstvu pro lidské zdroje (Státní sekretariát pro sociální věci a rodinu), kde se hovořilo o roli ženských organizací v sociálním sektoru, financování činnosti poskytovatelů sociálních služeb, zaměstnanosti žen a dalších otázkách souvisejících s činností ženských organizací. Studijní cesta byla zakončena návštěvou maďarského Parlamentu.

2.4.1. Maďarská aliance žen

(Magyar Asszonyok Érdekszövetsége, Hungarian Women's Alliance)

www.asszonyszovetseg.hu

Celonárodní zastřešující asociace ženských neziskových organizací byla založena v roce 2000 v Budapešti. Mottem asociace je: „*Jaká je žena, taková je rodina. Jaká je rodina, taková je společnost.*“ Cílem asociace je podpora žen v rodině, v zaměstnání a ve veřejném životě. Za tímto účelem organizuje kulturní a společenské aktivity jako jsou kurzy, konference, výstavy a odborné přednášky. Zároveň nabízí informace a poradenství a realizuje vzdělávací a výzkumnou činnost.

Cíle:

ochrana života, rodiny, základních občanských a křesťanských hodnot
podpora ženských organizací, které se zasazují o rovné příležitosti pro ženy
poskytování společenské podpory ženám k posílení jejich sebedůvěry
podpora účasti žen na všech úrovních rozhodování

Konkrétní realizované projekty

Jedním z realizovaných odborných programů je *Akademie žen ve veřejném životě* zaměřující se na práva žen, rodinnou politiku, situaci žen na trhu práce, zdravotní stav maďarských žen, sociální péči, apod. Program má za cíl předávání informací nejen ženám z členských organizací asociace, ale i ženám, které nově do asociace přicházejí. Tento program napomáhá ženám ve zralém věku uvědomit si svou hodnotu, své vlohy, zkušenosti a moudrost a hledat možnosti a způsoby, jak je předávat mladší generaci.

Dalším z projektů je budování regionálních center podpory, jejichž úkolem bude zajišťovat odbornou pomoc při řešení ženských otázek a která se zároveň stanou respektovanou lobbyistickou aliancí. Aliance proto usiluje o rozvoj členských organizací na celonárodní úrovni a poskytuje jim potřebné odborné zázemí a know-how pro činnost.

V posledních letech jsou zároveň rozvíjeny vztahy s dalšími ženskými organizacemi ze sousedních zemí. Aliance pořádá každoroční setkání žen z Karpatské kotliny, na kterém jsou diskutovány výzvy související s působením žen ve veřejném životě, při výchově a v osobním křesťanském životě.

Szilágyi Erzsébet Független Segítő Nőegylet

2.4.2. Charitativní ženská asociace Alžběty Szilágyi

(Szilágyi Erzsébet Charity, Women's Association)

www.szen.org

Charitativní ženská asociace Alžběty Szilágyi nese jméno matky krále Matyáše Korvína a byla založena skupinou žen po prvních oslavách památky kardinála Mindszentyho, které proběhly 30. října 1992.

Tato ženská organizace stojí na dvou základních pilířích - jeden má spíše filozofické zaměření, druhý praktické.

Prvním pilířem je vzdělávání a poskytování pravdivých a faktických informací o potlačovaných a nevyřešených politických a sociálních otázkách minulosti a úsilí o objasnění nevyřčených vin komunismu.

Aktivity v rámci 1. pilíře:

- budování mostů k lepšímu porozumění,
- úsilí o smíření a mír mezi občany Maďarska,
- obnova opomíjených hodnot, která je jednou z našich hlavních priorit,
- posilování významu svobody napříč maďarskou společností.

Zakladatelky asociace si zvolily za svůj vzor kardinála Mindszentyho, který byl během komunistické totality jediným reprezentantem legitimní maďarské Ústavy a práva. Nejedná se o projev politické příslušnosti nebo politických cílů, SZEN je nezávislou a nepolitickou organizací, jedná se o postoj uvědomělých občanů, kteří cítí zodpovědnost za svou zemi. Organizace se účastnila debat k nové maďarské Ústavě, které byly příležitostí pro politiky i občany pokusit se společně o uzdravení ran z minulosti a postavit se odpovědně k budoucnosti země.

Druhým pilířem je charita, společenské vztahy a fundraising. Organizace chce být mostem mezi jednotlivými společenskými úrovněmi a jednotlivci, sociálními službami, školami a sponzory. Prostřednictvím charitativní práce se rozvinula spolupráce s podobně zaměřenými neziskovými organizacemi v Maďarsku i v jiných zemích (např. Německo a Švýcarsko). SZEN je proto členem Maďarské aliance žen a evropské organizace Nové ženy pro Evropu.

Charitativní činnost organizace byla zahájena v regionu Nógrád na severu Maďarska, který je jedním z nejchudších regionů Maďarska. SZEN se zaměřuje na pomoc lidem v těch nejžalostnějších a téměř beznadějných situacích, pracuje s lidmi na okraji společnosti:

sirotky, osobami se závažným mentálním postižením, sociálně vyloučenými rodinami v nejchudších regionech země, svobodnými matkami apod. Věnuje se také péči o děti ohrožené chudobou. Při své činnosti klade důraz na posílení sebedůvěry dětí, mladých studentů a handicapovaných.

Aktivity v rámci 2. pilíře:

Všechny charitativní programy a podpůrné akce jsou organizovány členkami SZEN, které působí jako dobrovolnice. Některé působí v konkrétních projektech na různých místech, jiné se zapojují do podpůrných skupin nebo pomáhají jednotlivcům, další pořádají akce, včetně mnoha kulturních, nebo se věnují fundraisingu. Přitom vždy zcela nezištně nabízejí potřebným svůj volný čas, emocionální, lidskou i finanční podporu.

2.4.3. Hodnocení poznatků ze studijní cesty – evaluační dotazník

Co jste na studijní cestě nejvíce ocenila?

- Porovnání sociální práce s prací v našem sociálním zařízení, poučení a nové poznatky v práci s klientem – velmi dobrá zkušenost.
- Vlídne a vstřícné přijetí ze strany všech navštívených NNOs a zařízení – je vidět, že osud jiných lidí jim není lhostejný.
- Bohatý program - denní programy byly pestré a zajímavé, široký záběr nabídky sociálních služeb, SC nebyla nudná a jednotvárná, ale každý si tam určitě našel to své.
- Možnosti poznat konkrétní osudy lidí a obecný pohled na řešení sociální situace potřebných.
- Pestrost zvolených poskytovatelů sociálních služeb a velmi milé přijetí od maďarských kolegů.

Jaká diskutovaná témata Vás nejvíce oslovila?

- Tzv. „ženský kruh“ nabízející pomoc sociálně vyloučeným, osobám bez přístřeší a prostitutkám (bylo to pro mě něco nového) a diskuse na ministerstvu.
- Všechna témata organizací a všechna témata byla zajímavá, každé mělo něco jiného, ale vždy mělo stejný cíl, a to pomáhat lidem v jakékoliv nouzi.
- Pomoc seniorům bez pomoci – tj. pomoc začlenit se zpátky do běžného života a získat zpět svoji důstojnost.
- Úsilí žen o zlepšení podmínek v sociální oblasti pro postižené a i další lidi vyloučené ze společnosti.
- Péče a doprovázení sociálně vyloučených osob při jejich návratu a zapojení do běžného života.
- Obzvláště lidsky na mě zapůsobila práce dobrovolnických organizací.
- Způsob financování jednotlivých služeb, práce dobrovolníků, fungování skutečně rodinného zařízení (nadace Lámpás) v klasickém bytě, práce organizace New Women for Europe a dalších jejich členů.

Co pro Vás bylo přínosné, co jste se naučila?

- Naučila jsem se toho strašně moc, mohla jsem nahlédnout do práce s jinou cílovou skupinou a zjistit, jak to funguje mimo ČR.

- Získala jsem nové zkušenosti od zaměstnanců jak z naší země, tak i od zahraničních kolegů.
- Zjištění, že problémy, se kterými se potýkáme, mají i jinde, že nikde to není „ružové“.
- Že se nesmíme vzdávat a pokud máme určitou vizi nějaké pomoci, tak pořád zkoušet možnosti, jak by to šlo udělat.
- Přínosné pro mě bylo poznání, kolik lidí v těchto zařízeních pracuje jako dobrovolník.
- Zkušenost s pomocí lidem na okraji společnosti, hlavně trpělivost, s jakou pracuje paní Ema s ženami, a její víra, která ji v nelehké práci podpírá.
- Nový pohled na sociální oblast, poznání lidí se stejným zaměřením, načerpání nové energie pro další práci.
- Vhled do systému a řešení sociální a rodinné politiky, stejně jako praxe zřizování a financování služeb i jejich udržování v chodu pomocí dobrovolníků.
- Další možnosti vytváření rodinné atmosféry v zařízení, nahlédnutí do práce čistě ženských organizací.
- Poznala jsem, že všude žijí lidé ochotní pomáhat potřebným a že chybí zákony na podporu této pomoci.

Jaké zkušenosti a praxe navštívených organizací nejspíš využijete při své práci a proč?

- Zkušenosti a praxe určitě využiji pro své budoucí zaměstnání. Protože ještě nemám vyhrazenou cílovou skupinu, se kterou bych chtěla pracovat, nejspíš využiji vše.
- Líbilo se mi omezení internetu na 1h denně v domově pro matky s dětmi a možnost katecheze a kaple. Říkám si ale, jestli je takový komfort bydlení a péče třeba, v běžném životě si ho asi nebudou moci dovolit.
- Zkušenosti a praxe jsou asi stejné, vážím si zahraničních partnerů za obrovské úsilí, které vynakládají při své práci.
- Zkušenosti se zapojením dobrovolníků – chtěla bych se pokusit využívat více dobrovolnické činnosti pro naši práci se seniory.
- Uvažuji o zapojení schopných senierek do aktivizační služby pro seniory.
- Zapojení klientů do běžných prací v zařízení (jako v rodině) – na tom se nyní snažíme více zapracovat.

Které setkání Vás nejvíce obohatilo a proč?

- Nejvíce zařízení pro matky s dětmi, jelikož ve stejném zařízení pracuji v ČR, a dále setkání na ministerstvu.
- Nadace Lámpás – je vidět, že i tito lidé s postižením se mohou zapojit do běžného života. A azylový dům Lea pro matky s dětmi, které se díky této pomoci mají o koho opřít, když pomoc nenašly ve své rodině.
- Domov Lámpás pro lidi s postižením: je neskutečné, co pro své klienty v této organizaci dělají, velký obdiv! Tato praxe společného bydlení je něco nového, co u nás v ČR nemáme. Byt dokázali přeměnit na skutečný domov pro lidi s postižením.
- Otevřené vyprávění klientek v centru pro sociálně vyloučené o jejich osudu, jejich síla a vůle změnit se a jejich snaha, aby ony samy nebo jejich blízcí nespádli na dno a nevyčlenili se ze společnosti. Samy zažily za pomoci této organizace úspěšný „návrat do společnosti“ a jsou tak motivací pro další.

- Setkání s paní Emou, která pracuje s bývalými prostitutkami a alkoholičkami – vrací jim jejich důstojnost.
- Organizace Lámpás – přátelská a všeobjímající atmosféra v domově. Je to velmi obětavá a náročná práce v podmínkách, které asi nejsou úplně nejlepší. Ale díky obětavosti a pracovitosti zaměstnanců je to úžasné. Setkání mě obohatilo jak po lidské, tak po profesní stránce.
- Lidsky mě velice obohatilo setkání s ženami v denním centru pro sociálně vyloučené, tzv. „ženský kruh“. Je úžasné, jakou má pozitivní sílu lidské společnosti. Návštěva byla motivací k trpělivosti a důvěře v lidský potenciál. Pomohla by hlavně těm, kdo s touto cílovou skupinou pracují – posílí pracovní odhodlání a oddání syndrom vyhoření.
- Návštěva asociace mnohočetných rodin – jak může vypadat prostá solidarita a sounáležitost. Zkušenost, že i ve skromných podmínkách lze nabídnout pomocnou ruku, a to i ve spontánně vzniklých skupinách. Do budoucna se jedná o výbornou investici pro děti – investici do mezilidských vztahů a vazeb a sdílení zkušeností mezi rodinami.
- Tzv. „ženský kruh“ – práce žen, které vedou tento kruh, není lehká, ale dle svědectví klientek je potřebná. Jejich svědectví mě dojalo.
- Nejvíce mě oslovilo setkání s ženami Maďarské aliance žen – velmi vstřícné a přátelské přijetí i jejich odbornost, všestrannost a aktivismus.
- Setkání na ministerstvu, doma jsem ho nezažila a určitě je to potřebné.

Komentáře a doporučení od účastnic SC:

Bylo by dobré převést heslo Maďarské aliance žen – *„Jaká je žena, taková je rodina, jaká je rodina, taková je společnost.“* na charitní práci – *„Jaká bude vzdělaná pracovnice charity, taková bude její práce, a jaká bude její práce, takový bude pohled společnosti na naše organizace.“*

Svědectví dobrovolnice z jedné navštívené organizace

„Díky vašemu projektu jsem se uvědomila, že ani jako malá ženská organizace našťěstí nejsme samy. A přestože se nám občas může zdát, že jsme neviditelné, není tomu tak, naopak, tento pocit je daleko od pravdy. Existuje mnoho úžasných ženských organizací, které pracují v tichosti, ale přitom velmi efektivně v naší malé-velké Evropě. Je důležité, abychom o sobě věděly, abychom vzájemně poznaly svou práci a poslání s jejich specifiky a lokálními odlišnostmi, abychom se podělily o své „pro a proti“ zkušenosti a o své příběhy, protože se jedny od druhých můžeme mnohému naučit. Když navzájem sdílíme své úspěchy a předáváme si své zkušenosti, zároveň se tak podporujeme a povzbuzujeme v tom, abychom pokračovaly v dobrém díle a každodenním úsilím naplňovaly naše společné i osobní cíle.“

„Možnost setkat se s lidmi, které bych jinak asi nikdy nepotkala, je velmi inspirující a je to pro mě krásný dar, který jste mi nabídli. Jsem vám moc vděčná za příležitost alespoň trochu blíže poznat tolik úžasných, pokorných a skrytých lidí, díky jejichž obětavé práci je naše společnost lidštější.“

2.5. STUDIJNÍ CESTA DO ŠPANĚLSKA

Ve dnech 9. – 12. září 2013 se uskutečnila třetí zahraniční studijní cesta, jejímž cílem byl Madrid a okolí. Zde sídlí dvě členské organizace zahraničního partnera projektu – Fundación Madrina a Fundación MásHumano. Během třetí studijní cesty účastnice navštívily také Národní nemocnici pro ochrnuté v Toledu, katedru sociální činnosti při univerzitě Francisco de Vitoria v Madridu, Domov Almudena či organizaci „Blízký bližní“ a setkaly se senátory zodpovědnými za sociální oblast, ženské otázky a rodinu, se kterými diskutovaly o fungování španělského systému, dopadech ekonomické krize na poskytování sociálních služeb a možnostech mezinárodní spolupráce v sociální oblasti.

2.5.1. Nadace Kmotra

(Fundación Madrina)

www.madrina.org

Organizace Fundación Madrina vznikla jako odpověď na potřeby těhotných matek v tísní. Jedná se o nepolitickou a nekonfesionální právnickou osou neziskového charakteru, která se věnuje komplexní pomoci těhotným adolescentkám a mladým ženám bez příjmů, které jsou ohroženy sociálním vyloučením, násilím nebo zneužíváním.

Fundación Madrina usiluje o znovunabytí a posílení lidské důstojnosti žen všeobecně, zvláště pak žen-matek, a to především co se týká jejich feminity a svobody rozhodování. Tím také definuje novou „kulturu mateřství“, která vychází z ochrany ženských hodnot, jejich práv a ochrany života.

Nadace vznikla v roce 2000 a už více než 13 let se zabývá tématy, která úzce souvisejí s ženami, mateřstvím, dětstvím a zdravím. Soustředí se především na ochranu a pomoc ženě v jejím mateřství, a to v oblasti sociální péče, zdraví, pracovního vzdělávání a osobní asistence mladým těhotným dívkám a ženám. Cílem je přijmout s otevřeností, ochraňovat, zvýšit kompetence a rozvíjet člověka v tak důležitých životních fázích jako jsou mateřství a dětství.

Organizace nabízí komplexní přístup k potřebám mladých dívek a žen a jejich dětí, pomáhá jim řešit jejich tíživou životní situaci od akutní potřeby bydlení, přes zdravotní, sociální, psychologické poradenství a osobnostní rozvoj, až po hledání zaměstnání a budoucího bydlení, apod. V současnosti provozuje tato organizace v Madridu dva domovy pro matky v tísní a třetí je ve výstavbě (jedná se o větší byty v běžné zástavbě). Zároveň funguje

Centrum komplexní pomoci, které své služby nabízí i mladým matkám mimo tyto domovy. Většinou se jedná o matky ze sociálně slabých rodin, osamělé matky nebo matky z rodin přistěhovalců. Organizace mj. úzce spolupracuje s madridským zastupitelstvem a s madridskou autonomní oblastí se podílí na programu podpory těhotným adolescentkám, který je začleněn do Komplexního programu asistence a pomoci mládeži.

Poslední roky se nadace věnuje také aktuální problematice šikany matek na pracovišti (tzv. „maternal mobbing“). Ve Španělsku se nejedná o ojedinělý jev. Fundación Madrina již předložila k této problematice konkrétní podněty španělským zákonodárcům, které vycházející ze zkušenosti (nejen) jejích klientek. Téma prezentovala i na mezinárodních fórech, např. v Bruselu, New Yorku a České republice.

Konkrétní realizované projekty

Nevedení formou pomoci těhotným ženám v tísní a mladým matkám, kterou Nadace Kmotra zavedla, je pomoc a podpora tzv. „Madriny“ (kmotry). Jedná se o ženu-matku, která díky svým zkušenostem nabízí mladé, nezkušené a často zcela opuštěné mamince s malým dítětem oporu, a to buď radou, nebo praktickými návody a zkušenostmi potřebnými pro péči o dítě a domácnost. Tato dobrovolnická práce s mladými matkami obnáší kromě nezbytné podpory v mateřství i konkrétní pomoc při začleňování klientek na trh práce.

Novým projektem nadace je tzv. „Madrinoteca“, která má nejen maminkám z provozovaných azylových domovů, ale i rodinám s malými dětmi z okolí, nabízet finančně dostupnou péči o malé děti při nedostatku nebo finanční nákladnosti jiných nabízených zařízení péče o malé děti. Jedná se o další efektivní nástroj pro rodiny napomáhající slučitelnosti rodiny a zaměstnání.

Další program organizace nese název „Madre“ (Matka). V jeho rámci jsou realizovány tři specifické projekty zaměřené na konkrétní oblasti: projekty Carla (Program poskytování informací a prevence), Lucía (Program péče a doprovázení) a Sandra (Program vzdělávání, zaměstnání a podnikání).

FUNDACIÓN

másHumano

2.5.2. Organizace „Lidštější“

(Fundación másHumano)

www.mashumano.org

Organizace másHumano („Lidštější“) zahájila svou činnost v roce 2002. Klade si za cíl podnitit takové změny ve společnosti (především na straně zaměstnavatelů) a vytvořit takové prostředí, které umožní plnou realizaci a uspokojení žen v osobním, rodinném

a profesním životě. Za tímto účelem rozvíjí programy ve všech oblastech, od administrativy přes soukromé podniky až po oblast vzdělávání. Akcentuje posílení nových modelů ekonomicko-sociální rovnováhy, které se snaží sladovat podnikatelskou výkonnost se sociálními principy a usilují o zapojení a rozvoj mladých lidí, podporu a vzdělávání sociálně znevýhodněných žen a jejich uplatnění na trhu práce.

Konkrétní realizované projekty

„Lidštější - Rodina a žena“ (másHumano Familia y Mujer)

Tato oblast zahrnuje aktivity zaměřené na docenění schopností žen a zdůraznění významu rodiny pro společnost i její ekonomiku. Jedná se o aktivity, které napomáhají prosazování rovných příležitostí pro ženy nejen z perspektivy jejich profesního uplatnění, ale i v jejich soukromém životě, a to s důrazem na rodinu jako základní pilíř společenského rozvoje.

„Lidštější - Firma“ (másHumano Empresa)

Aktivity této oblasti mají za cíl posílit nové modely ekonomicko-sociální rovnováhy, které se snaží sladovat podnikatelskou výkonnost se sociálními principy. Firmy totiž mohou hrát velmi důležitou roli v životech lidí nejen jako poskytovatelé zaměstnání a bohatství, ale také jako významní činitelé podněcující rozvoj komunit, ve kterých jsou začleněny.

„Lidštější - Mladí lidé“ (másHumano Jóvenes)

Za vznikem a rozvojem tohoto programu stojí snaha o společenskou transformaci zdola. Organizace másHumano věnuje zvláštní pozornost této oblasti jako výchozímu bodu pro budoucí rozvoj a růst společnosti, protože si uvědomuje, že právě výchova a vzdělání mladých lidí jsou klíčové pro celospolečenskou i firemní transformaci, o které usiluje. Program se záměrně orientuje na mladé lidi s cílem je motivovat, propojovat a učit je vzájemně spolupracovat na vytváření rodinně příznivějšího prostředí ve společnosti i ve firmách. Prostor, který bude vstřícné ke slučitelnosti rodiny a zaměstnání.

„Lidštější - Sociální oblast“ (másHumano Social)

Oblast sociálních služeb je velmi důležitá pro ekonomiku i fungování společnosti v každé zemi. Konkrétně ve Španělsku existuje na 370 000 právnických osob spadajících do oblasti sociálních služeb, které zaměstnávají 10% pracovní síly a mají obrát 116 mld. EUR za rok, což představuje 11% HDP. Důvodem existence pro tyto organizace je jejich závazek ke společnosti, úsilí o zlepšení situace ve společnosti a pokrývání potřeb těch nejzranitelnějších členů společnosti. Organizace se snaží širokou škálou aktivit pozitivně ovlivnit kvalitu poskytovaných služeb i fungování subjektů sociálního sektoru.

Jedním z dlouholetých projektů organizace je **“Premio Concilia”/“Cena Sladůj”**. Jedná se o celonárodní soutěž a ocenění za nejlepší projekt na téma sladování rodinného a profesního života pro vysokoškolské studenty. Cílem je naslouchat a zajímat se o nápady, zájmy a touhy mladých lidí, dovolovat jim vyjadřovat se vlastním jazykem a motivovat je ke kreativě a vlastním iniciativám.

Organizace dále realizuje program **„Enlace”/„Spojuj”**, který se zaměřuje na pomoc sociálně znevýhodněným ženám, kterým umožňuje vstup nebo návrat na trh práce. Hlavní heslo

„přes spolupráci k růstu“ shrnuje zaměření celého programu, tzn. osobnostní a profesní růst pomocí vzdělávání a koučinku na jedné straně a důležitost vzájemné podpory a spolupráce na straně druhé. Účastnice programu jsou v první řadě vedeny k uvědomění si své hodnoty a možností v souladu s mottem organizace: *„Každá žena má svůj potenciál, který je třeba objevit a rozvíjet!“*

2.5.3. Hodnocení poznatků ze studijní cesty – evaluační dotazník

Co jste na studijní cestě nejvíce ocenila?

- Příklady dobré praxe, setkání s partnerskými NNOs a jejich výběr.
- Motivaci k práci v neziskovém sektoru.
- Nové kontakty, zkušenosti, praxe, využití pro práci, vstřícnost všech osob a vzájemná výměna zkušeností mezi účastníky cesty, program, obětavost.
- Možnost seznámit se a získat zkušenosti osvědčené v zahraničí.
- Inovativní podněty do naší práce.

Jaká diskutovaná témata Vás nejvíce oslovila?

- Možnosti fundraisingu, které mohou NNOs využít: adresné oslovování, daňové zvýhodnění dárců, spolupráce s většími i regionálními podniky.
- Význam rodiny pro rozvoj dětí a pro řešení osobních krizí.
- Výchova a vzdělávání k dobrovolnictví v sociálních službách.
- Potřeba dobrovolnictví - nutnost vychovávat mladé lidi ke společenské odpovědnosti + dobrovolnictví je můj dar, včetně samofinancování nákladů - nakonec více dostanu.

Co pro Vás bylo přínosné, co jste se naučila?

- Příklad nasazení a obětavosti současně s komplexností poskytovaných služeb.
- Že nemoc není brzda.
- Je důležité přejít od neziskového řízení k firemnímu.
- Že i malá organizace je velká svými klienty, zaměstnanci, činy.
- Zaměření na člověka ve všech směrech, osobní a angažovaný přístup k pomoci potřebným, samozřejmost křesťanských hodnot při realizaci služeb.
- Osobní přístup ke klientům i zaměstnancům a dobrovolníkům = motivace zájmem o konkrétní osobu.
- Pro získání většího objemu prostředků je nutné spojení více NNOs.

Jaké zkušenosti a praxe navštívených organizací nejspíš využijete při své práci a proč?

- Nové formy získávání finančních prostředků (např. cestou sociálních sítí, benefičních výstav apod.), které tak omezí závislost na dotačních prostředcích
- „Obrácený“ postup fundraisingu – mapování nabídky a požadavků firem, bank, nadací a následné přizpůsobení našich projektů.
- Zavedla bych naplánovaný režim v AD (vaření, pečení, hygiena, pracovní návyky) za pomoci tzv. „kmotry“ jako má Fund. Madrina.

Které setkání Vás nejvíce obohatilo a proč?

- Dobrovolnictví – propracované, uvědomění (propagace) potřebnosti již od SŠ.
- Fundación Madrina: práce a nasazení zaměstnanců i dobrovolníků.
- Schůzka se senátory a přístup k sociálním službám ze strany španělské vlády.

Komentáře a doporučení od účastnic SC:

Při porovnání služeb pro klientky v prezentovaných azylových domech a institucích s těmi u nás lze konstatovat shodný **komplexní přístup v pomoci**, nicméně projekt např. tzv. „**kmotry**“ je zcela nový a jeví se jako velmi přínosný a oboustranně obohacující. Také **zkušenost s dobrovolnictvím** se zdá mnohem více rozvinutá ve španělské společnosti a je pro ČR velmi podnětná jako dobrá praxe. Motivující byl i **přístup zákonodárců**, kteří se o konkrétní sociální oblast osobně zajímají, místa navštěvují a řešení hledají společně s organizacemi působícími v terénu tak, aby odpovídala skutečným potřebám dané cílové skupiny.

2.6. STUDIJNÍ CESTA DO BELGIE

Ve dnech 2. - 5. prosince 2013 se uskutečnila závěrečná, 4. zahraniční studijní cesta, tentokrát do Belgie. Destinací byl Brusel a okolí. Zde sídlí jak samotný zahraniční partner projektu NWFE, tak jedna z jeho členských organizací Vivre et Grandir St. Raphael. Kromě těchto organizací účastnice studijní cesty navštívily další 4 organizace/zařízení působící v sociálním sektoru (La Fontaine/Fontána - centrum pro osoby bez přístřeší, Les Trois Pommiers - dům pro osoby v tísní, Denní centrum pro staré, postižené a nemohoucí Sparke Viers a Pečovatelství dům pro lidi s Alzheimerovou nemocí Woonzorgcentrum De Weister), seznámily se s jejich činností, problémy, zkušenostmi a navázaly velmi přátelské kontakty, také díky prezentaci své vlastní činnosti. Velký úspěch sklízely výrobky klientů členských organizací TS (výrobky tréninkových dílen a sociální rehabilitace). Účastníci cesty navštívili také evropské instituce sídlící v Bruselu a setkali se s českým europoslancem Janem Březinou a slovenskou europoslankyní Annou Záborskou, se kterými diskutovali problematiku poskytování sociálních služeb a fungování ženských organizací na národní i evropské úrovni.

2.6.1. Vivre et Grandir Saint-Raphael škola pro osoby s Downovým syndromem

www.vivreetgrandir-saintraphael.com

„Žít a růst – škola svatého Rafaela“ byla založena rodiči dětí s mentálním handicapem (především Downovým syndromem) v roce 1998. Původním záměrem bylo vybudování školy pro děti ve věku od 2 do 12 let. Tato škola vznikla v prostorech poskytnutých

zdarma jedním církevním řádem, třídy byly adaptovány a vybaveny z darů a dobrovolné práce rodičů. V roce 2009 však došlo ke změně situace, finančním komplikacím, kolapsu organizace, ale zároveň ještě v tom samém roce také její obnově. Škola tak funguje již 15 let, nyní v prostorách patřících městu Brusel. Studovat je zde možné do 21 roků, následně jsou klienti zapojeni do dalších vzdělávacích program. Osobám od 12 do 21 let věku je poskytována také služba doprovázení.

Aktuálně má škola 12 žáků, které doprovází po celý rok. Mladší děti mají domácí školu a starším je poskytována pomoc k naplňování jejich životních ambicí (zahradničení, pomoc v restauracích, úklidové práce, výpomoc v knihovně, pomoc v domově pro seniory apod.).

Do činnosti organizace je zapojeno na 30 dobrovolníků (babičky a maminky pomáhají s vařením, nabízejí se terapie, příprava pro různé obory práce atd.), na tři poloviční úvazky jsou zaměstnáni specialisté (logoped, pedagog a vychovatel). Při škole funguje pomocný výbor pro získávání finančních prostředků a podpůrný výbor pro činnost.

Cíl organizace:

Pomáhat nezletilým žákům definovat a realizovat jejich životní ambice skrze strukturovaný a intenzivní proces vzdělávání a personalizované podpory, a to za úzké spolupráce s jejich rodinou.

Klienti jsou vedeni ke konkrétním vztahům v konkrétní čtvrti, škola klade důraz na vytváření dobrých sousedských vztahů. Zvláštní pozornost je věnována začleňování handicapovaných dětí do dané lokality. Hledají se dosažitelné, ale uspokojivé cíle s ohledem na budoucnost dětí. Škola se snaží naučit je žít ve skutečném světě (ovládání internetu, schopnost komunikace, používání veřejné dopravy, výkon domácích prací apod.). Využívají se i takové metody jako je sport a hry (motivace, respekt ke svému tělu, týmová spolupráce, fair play).

Cílem organizace je účinně reagovat na skutečnost, že každý desátý člověk v EU žije s handicapem a postižení je druhým nejčastějším důvodem diskriminace.

Plány do budoucna:

- Zapojení většího počtu mladých lidí
- Pokračující zdokonalování kvality našich služeb
- Rozvoj formální spolupráce mezi naším projektem a státními úřady
- Předávání našich znalostí a zkušeností v rámci EU

SVĚDECTVÍ VEDENÍ A DOBROVOLNIC

„Jednou s námi jeden student prožil celý den a pak nám navrhl naše logo...”

Učíme naše žáky, že každý život má smysl, že každý z nich je milován. Pomáháme jim, aby uměli sami sebe přijmout a aby rozvíjeli své talenty tak, aby z nich jednou vyrostli dospělí lidé, kteří na sebe budou pyšní.”

(Brigitte, ředitelka školy)

Školu jsem navštívila poprvé společně se dvěma přítelkyněmi, které zde vedly kurzy šití pro skupinku dětí. Velmi na mě zapůsobila obětavost a schopnosti všech žen, které se škole věnují. Zároveň jsem měla možnost objevit v sobě i nějaké ty šicí vlohly a především jsem zde strávila nezapomenutelné chvíle.

Tato škola je místem klidu a respektu. Každý zde má své místo a žáci jsou moc vděční za čas, který jim věnujete. Je to už deset let, co jsem z důvodu pracovního vyčerpání musela své práce pro Vivre et Grandir zanechat. Ale ještě teď, po deseti letech, se mi po mých žácích velmi stýská a chybí mi ta úžasná atmosféra, kterou jsem v této škole poznala.

(Pascale, dobrovolnice)

Jako dobrovolnice pomáhám Vivre et Grandir přibližně rok, a to vždy jedenkrát za 14 dní. Pomáhám těmto mladým lidem vařit oběd a připravovat stoly. Práce mi přináší mnoho radosti a občas i pár těžkostí. Radostí je, že jsem vždycky přivítána úsměvem a hned od začátku mi tu říkají křestním jménem. Radostí je vidět skutečný pokrok těchto mladých lidí v průběhu roku, přijímat pochvalu za připravené jídlo, být "ve službě", účastnit se mše svaté a společně zde se všemi zpívat (jedná se o jediné místo, kde můžu zpívat, aniž bych z toho měla komplexy). A s čím mám těžkosti? Nechat druhé dělat, namísto toho, abych to sama udělala, a pak učit se být trpělivá.

(Aude, dobrovolnice)

Byla jsem ženou v domácnosti, když mé děti odrostly a já měla více volného času. Měla jsem za to, že nemám žádné kompetence, abych si našla vůbec nějakou práci. Když jsem začala s dobrovolnickou prací pro organizaci Vivre et Grandir St. Raphael, zjistila jsem, že mé zkušenosti "matky velké rodiny" byly velmi podobné a adaptabilní na práci s těmito nezletilými, a to i přes jejich postižení. A tak jsem se začala angažovat víc a víc. Viděla jsem, jak je důležité umět být na blízkou a k dispozici, když je třeba, dělit se o prosté a skutečné radosti. Člověku pomáhá, když slouží druhým. Líbí se mi tato jednoduchost, tato autentičnost lidských vztahů ve škole Vivre et Grandir. Přínosná je pro mě i zkušenost s organizací práce týmu, kde se učíme jeden druhého plně respektovat i přes všechny naše odlišnosti. Zlepšila jsem zde i své schopnosti ovládat počítač, vytvářet prezentace, příp. je i překládat, jako nyní pro váš projekt. Belgie není mou rodnou zemí, proto jsem si musela doplnit veškeré potřebné znalosti o zdejší administrativě, úřadech a jejich fungování. Jsem přesvědčená, že tato zkušenost pro mě byla a je obrovskou šancí plnou obdarování.

(Marie-Véronique, dobrovolnice)

2.6.2. Hodnocení poznatků ze studijní cesty – evaluační dotazník

Co jste na studijní cestě nejvíce ocenila?

- Výběr a různorodost navštívených organizací a zařízení s ohledem na cílové skupiny, se kterými pracujeme.
- Nové zkušenosti a nápady pro práci s cílovou skupinou, pro práci v týmu apod.

Jaká diskutovaná témata Vás nejvíce oslovila?

- Dobrovolnictví – ve všech organizacích pracují dobrovolníci a není jich málo.
- Mezigenerační soužití v zařízení „Tři jabloně“ – velmi podnětný nápad soužití matek s dětmi, seniorů a psychiatricky nemocných.

Co pro Vás bylo přínosné, co jste se naučila?

- Zjištění, že se potýkají u klientů se stejnými problémy jako u nás a že pracovníci mají rovněž jako u nás „multifunkční“ pozice.
- Nadšení lidí pracujících v jednotlivých zařízeních.
- Že je to všude těžké, ale že to jde a člověk musí stále získávat nové informace a zkušenosti.
- Zjistila jsem, že existují i jiné možnosti péče o potřebné, než ty, které jsou nabízeny v ČR.
- Dobrý vedoucí musí být uprostřed svého týmu „největším dobrovolníkem“.

Jaké zkušenosti a praxe navštívených organizací nejspíš využijete při své práci a proč?

- Soužití více generací v našem zařízení moc nefunguje kvůli malým a společným prostorům, které jsou zdrojem neshod. (Klienti nemají své byty s vlastním sociálním zařízením.)
- Jaké možnosti skýtá dobrovolnictví.
- Možnost spojení bydlení v AD pro seniory a rodiny.
- Velké podněty, co by se dalo vylepšit v organizaci a práci s lidmi s Alzheimerovou nemocí.
- Nové způsoby soužití cílových skupin (senioři a matky s dětmi společně) = „náhradní“ rodinné zázemí.

Které setkání Vás nejvíce obohatilo a proč?

- Zařízení pro seniory – velmi mě potěšil přístup zaměstnanců ke klientům, vybavení zařízení i náplň dne pro klienty.
- Setkání s europoslanci.
- Centrum La Fontaine – nadšení vedoucího, který opustil mnohem lépe placenou administrativní práci, aby pečoval o bezdomovce.

Komentáře a doporučení od účastnic SC:

V rámci diskuse zazněly velmi podobné zkušenosti ohledně opakované finanční nejistoty v sociálních službách, která mnohým organizacím pečujícím o sociálně vyloučené, slabé a nemocné velmi komplikuje práci. Znamená především obrovskou zátěž pro management organizace, který musí zajistit nejen její chod a fungování služeb, ale i finanční zdroje pro své zaměstnance. Zahraniční partneři se v tomto potýkají s velmi podobnými těžkostmi. Shodli jsme se, že je třeba poukazovat na tyto skutečnosti, které tak závažně ovlivňují chod (a někdy i samotnou existenci) neziskového sektoru v sociálních službách. Neziskový sektor, potažmo ženské organizace působící v sociální oblasti potřebují (zvláště s ohledem na současnou ekonomickou situaci) mnohem více než kdy dříve podporu ze strany zákonodárců a zodpovědných úředníků státní správy i samosprávy.

2.7. ZAHRANIČNÍ PARTNEŘI, KTEŘÍ SE ZÚČASTNILI AKTIVIT PROJEKTU V ČR

V průběhu projektu se v ČR konaly tři mezinárodní workshopy, na kterých zahraniční experti předávali zkušenosti z činnosti svých organizací a sdíleli dobrou praxi s členy tematické sítě. Workshopů se zúčastnilo celkem 20 zahraničních expertů reprezentujících 10 organizací. Někteří zahraniční experti se zúčastnili také přímo jednání tematické sítě. Několik vybraných organizací představíme v této části sborníku.

2.7.1. Femina Europa (Francie) www.femina-europa.org

Femina Europa (FE) byla založena v Paříži v roce 2005 jako ženská organizace s cílem být odpovědí na současné výzvy v oblasti vztahů mezi muži a ženami a při jejich angažovanosti v různých sférách veřejného života, od práce, přes politiku a další oblasti života společnosti. Zabývá se tedy dnešní úlohou žen a mužů v rodině, v zaměstnání a ve společnosti.

Organizace klade důraz na nutnost vzájemného respektu, který vychází z lidské důstojnosti obou pohlaví, a na potřebu spolupráce, která umožňuje osobnostní rozvoj každého člověka dle jeho přirozených schopností a vlastností. FE zdůrazňuje potřebu partnerství, součinnosti a vzájemné podpory ve všech sférách života, a to na základě komplementarity obou pohlaví.

Staví se proti velmi redukovanému a negativnímu pohledu na muže a ženu, který je vzájemně staví proti sobě a vytváří tak mezi nimi antagonistický vztah. Naopak poukazuje na význam jejich oboustranné spolupráce pro celou společnost. V tomto kontextu informuje veřejnost i o nových ideologiích, které vedou k dekonstrukci přirozeného řádu a snaží se společnosti diktovat nové kulturně-společenské normy.

Proti zjednodušenému a utilitaristickému pohledu na ženu, který ji prezentuje buď jako sexuální objekt nebo pouze jako nástroj na přivádění dětí na svět, nabízí třetí cestu: za sebe sama zodpovědnou ženu, která vede dialog s mužem.

Femina Europa věnuje pozornost soustavnému vzdělávání svých členů i spolupracovníků, zaměřuje se na práci s dobrovolníky, rozvíjí „proaktivní“ činnost a organizuje i „reaktivní“ iniciativy v rámci ovlivňování veřejného dění a politiků.

Femina Europa působí v Paříži, Bruselu, ve Štrasburku, v Ženevě a v rámci Evropských institucí.

Motto: „Žena smířená sama se sebou bude nástrojem smíření v rodině i celé společnosti.“

FE prosazuje:

- Možnost svobodného rozhodnutí žen v otázce skloubení rodiny a zaměstnání
- Uznání hodnoty neviditelné a „netržní“ práce vykonávané ženami
- Respektování nezastupitelné role žen v předávání tradic, kultury a dalšího nehmotného dědictví
- Docenění přínosu žen k rozvoji, míru a obecnému blahu
- Zapojení žen do života společnosti ve všech aspektech, bez jakékoliv diskriminace, násilí a zneužívání
- Posílení identity ženy v její celistvosti a v komplementaritě a vzájemnosti s mužem

FE odmítá:

- Destruktivní rivalitu mezi mužem a ženou
- Manipulaci s lidskými právy ze strany finančních lobby a nátlakových skupin
- Snahy a prosazování nedemokratických ideologií do mezinárodních smluv a úmluv
- Úmyslné odstraňování přirozeného řádu ve prospěch falešné kultury

Poslání:

- Činit to, co je neviditelné, viditelným:
- rehabilitovat devalvované hodnoty mateřské lásky a péče, neboť mateřská láska je zdarma,
- vrátit skutečný význam synovské a manželské lásce,
- docenit hodnotu péče o potřebné a o závislé osoby.
- *Učit politiky, že sloužit demokracii znamená skloubit morálku s politikou.*

Činnost:

Prvotní fází bylo vzdělávání a proškolení týmu, sbírání dat a zkušeností. Následovalo organizování neformálních setkání pro okruh podporovatelů, která nám umožnila navázat spolupráci s odborníky a rozšířit naše řady o nové členy.

V další fázi existence organizace bylo zahájeno pořádání konkrétních aktivit, především seminářů a konferencí s odborníky, např. psychology, demografy, ekonomy, odborníky na bioetické otázky, sociology, experty na vzdělávání apod. Cílem je informování a vzdělávání nejen vlastních členů, ale i širší veřejnosti. Organizace cíleně pracuje se sdělovacími prostředky, oslovuje politiky, využívá všech moderních způsobů prezentace svých postojů.

FE má status poradce při Radě Evropy a na mezinárodní úrovni spolupracuje s neziskovými organizacemi působícími v OSN. Důraz klade na networking a osobní předávání zkušeností a dobrých praxí.

Dobrá praxe:

Důležitost síťování a spolupráce podobných organizací, vzájemná komunikace, předávání znalostí, informací, kontaktů apod.

Důležitost PR: prezentace činnosti, úspěchů, myšlenek, cílů ženských organizací navenek. Konkrétně např. aktualizovaný seznam podporovatelů/kontaktů a jejich pravidelné informování, follow-up po akcích, aktualizovaný a atraktivní web atd.

2.7.2. Národní svaz manželů osob se svobodným povoláním

(UNACOPL - Union Nationale des Conjointes de Professionnels Libéraux, Francie)

www.unacopl.org

Asociace UNACOPL byla formálně založena v roce 1988 ve Francii, ale již od 70. let usilovali její zakládající členové, sdružení v menších organizacích, či jako jednotlivci, o podporu a prosazování práv manželů osob svobodných povolání (tj. lékařů, advokátů, architektů, veterinářů, inženýrů apod.), kteří se aktivně podílejí na rodinném podnikání.

Před rokem 1982 nebyla těmto manželům osob svobodných povolání ve Francii přiznávána žádná práva, nedostávalo se jim žádného uznání, neměli nárok na důchod, sociální pojištění, dávky v mateřství, ani plat, pouze jim byla přiznána tzv. „odvozená práva“. Jednalo se tedy o dobrovolnou, neuznávanou a neviditelnou práci. Pouze manželům drobných obchodníků a řemeslníků byl od roku 1972 zajištěn tzv. „dobrovolný statut“. Nicméně, právní situace ostatních nebyla zajištěna. UNACOPL se tak začala zasazovat o uznání a uzákonění právního postavení těchto osob.

Po roce 1982 došlo k uznání jejich „faktické situace“, ale bez přiznání jakýchkoliv práv. Až v roce 2005 došlo k „uznání práv“, tedy práva na důchod, mateřskou dovolenou, uznání z hlediska daňového atd. Tato změna s sebou nově přinesla i tři formy „práce pro manžela, který provozuje svobodné povolání“, a to buď dobrovolnou pomoc spolu s osobními právy, zaměstnanecký poměr nebo práci v pozici společníka. Tato právní úprava přinesla těmto osobám lepší právní ochranu, a to především pro případ rozvodu nebo smrti manžela.

Členové organizace usilovali o tuto změnu postavení a jeho legislativní zajištění přes více než třicet let. Po třiceti letech usilovného snažení dokázali ve Francii prosadit změnu legislativy, která konečně přiznala sociální/důchodové pojištění a další práva i nevýdělečným (či jen omezeně výdělečným) manželům osob svobodných povolání. Tyto osoby tak mají zajištěn důchod a dávky sociálního zabezpečení na základě činnosti svého partnera.

Zároveň se tato legislativní změna stala impulzem pro podobné legislativní změny v rámci EU – byla přijata směrnice zajišťující lepší postavení a ochranu práv těchto osob a dotčených povolání.

„Až následně jsme si uvědomili, jak nespravedlivá byla naše „neviditelnost“. Naše úsilí dosáhnout spravedlivé změny nás naučila trpělivosti a odhodlání, které nás drželo po dobu více než 30 let, než jsme konečně dosáhli spravedlnosti.“

„Naučili jsme se, že je pouze v našich rukách, co jsme ochotni udělat pro svou vlastní budoucnost a budoucnost ostatních.“

Dobrá praxe:

Tato velmi osobní zkušenost s ovlivňováním politiků, které nakonec, po dlouhém úsilí a mnoha obětech, vedlo ke změně zákonů a příslušných politik, nám nabízí motivaci i pro naši vlastní práci v sociální oblasti a naše úsilí o potřebné změny v legislativě i změny ve smýšlení těch, kteří rozhodují.

2.7.3. Akce pro rodinu

(Action pour la Famille, Belgie)

<http://www.actiegezins-actionfamille.be/>

Prvotním posláním organizace je podpora pro-rodinných politik a prosazování práv dítěte. Jedná se o nezávislou a pluralitní iniciativu občanů, jejímž cílem je posílení hodnot rodiny a ochrana dětí a podpora jejich vzdělávání. Při své činnosti se odvolává na Všeobecnou deklaraci lidských práv a vychází z její definice poslání rodiny jako základní buňky společnosti, a také na Úmluvu o právech dítěte.

Organizace oslovuje politiky, vyjadřuje se ve sdělovacích prostředcích a organizuje vzdělávací a podpůrné akce (konference, semináře, kampaně, petice apod.). Síť organizace čítá na 10 000 osobností z mnoha politických, filozofických a náboženských prostředí, mezi nimi mnoho poslanců a politiků z různých politických stran. Zároveň usiluje o mobilizaci veřejného mínění v otázkách vztahujících se k rodině, kterých se týkají aktuální politické debaty.

Cíl organizace:

Posílit hodnoty rodiny na politické scéně a hájit prostředí přirozené rodiny založené na vzájemné lásce mezi mužem a ženou, které je nejlepším prostředím pro zajištění výchovy a zdravého rozvoje dětí.

Oblasti činnosti:

Organizace reaguje především na výzvy, které s sebou přinášejí současné celospolečenské změny, a to zvláště v následujících oblastech:

- zodpovědná politika s ohledem na potřeby rodin (pro-rodinná politika);
- výchova dětí a práva rodičů;
- změny a posuny v chápání institucí rodiny a manželství;
- bioetické výzvy;
- finanční a ekonomické změny dopadající na rodiny ...

Motto: „Jestliže chceme zajistit pokrok a život, musíme zaručit rodinám takový prostor, který jim umožní přirozeně vznikat a rozvíjet se.“

Dobrá praxe:

Při prosazování práv a hájení zájmů našich cílových skupin je potřeba spolupracovat s politiky napříč politickým spektrem. Důležitá je „znanost věci“ ze strany těch, kteří danou problematiku hájí, a schopnost přiblížit zkušenost a praxi „z terénu“ těm, kteří rozhodují. Je také třeba neopomíjet práci s dobrovolníky, mediální pokrytí problematiky i cílené kampaně.

2.7.4. Hlas libanonské ženy

(Voix de la Femme Libanaise, Belgie)

www.enfantsduliban.be

Důvodem vzniku organizace a jejím prvotním posláním byla a je pomoc dětem z Libanonu. Cílem této organizace je nabídnout lepší život dětem v Bejrútu formou podpory při vzdělávání. Ženy v Libanonu jsou většinou doma, kde pečují o děti, katolické školy nemají státní podporu a mnoho rodin trpí chudobou v důsledku války. Zakladatelka organizace nejprve pomáhala spolu s jinými ženami ve věznicích (1970), ale když v roce 1975 vypukla válka a nepokoje v křesťanské čtvrti, začala se organizovat první pomoc rodinám.

Hlas libanonské ženy byl založen v roce 1981 v reakci na závažnou politickou a humanitární situaci v Libanonu a jako mluvčí žen ve válečné situaci. Zakladatelky, dvě Belgičanky provdané za Libanonce, začaly z Belgie sponzorovat potřebné v Libanonu. V současnosti je do pomoci zapojeno přes dva tisíce rodin (některé sponzorují 2 i více dětí) a pomoc je zajišťována více jak třem tisícům dětí. Organizaci jako takovou řídí jen dobrovolnice (4 osoby), které pracují dvakrát týdně.

Podpora se týká vzdělávání, sponzoruje se základní a případně střední škola.

Motto: „Vzdělané dítě znamená zachráněnou generaci!“

Dobrá praxe:

Projekt na pomoc dětem v Libanonu je podobný u nás známým adopcím na dálku, do kterých se zapojuje stále více rodin, jednotlivců i skupin (např. školy, třídy, farní společenství apod.).

associação mulheres em ação

2.7.5. Asociace Ženy v akci

(Associação Mulheres em Ação, Portugalsko)

www.mulheresemacao.org

Asociace se zabývá především ochranou mateřství, právy žen a slučitelností rodičovství a zaměstnání. V organizaci pracuje 10 zaměstnanců (odborníci, vedoucí, účetní) a dobrovolníci. Mezi hlavní aktivity patří místní projekty a projekty EU, kampaně, poradenská a vzdělávací činnost, apod.

„Ženy v akci“ byly založeny ženami v roce 2001 jako nezisková organizace, která si klade za cíl zamezit diskriminaci žen a nerovnému postavení žen a mužů. Usiluje o prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce i ve společnosti. Samotnou organizaci, její cíle a poslání nejlépe charakterizuje její **„Listina základních principů“**:

1. Muži a ženy, jako lidské bytosti, mají stejnou důstojnost. Mají stejná práva, a proto by měli mít i stejné příležitosti v účasti na veřejném životě, a to zejména v oblasti společenské, kulturní, ekonomické a politické.
2. Muži a ženy požívající stejné důstojnosti disponují mnoha schopnostmi a kladnými vlastnostmi, kterými se vzájemně doplňují.
3. Přirozená rodina jako základní buňka společnosti je tím nejvhodnějším prostředím k předávání životních hodnot, výchově dětí a ochraně každého jednotlivce v každé společnosti. Je třeba, aby význam a přínos mateřství a otcovství pro společnost doznaly celospolečenského uznání a patřičného docenění.
4. Lidský život je nedotknutelný a jeho důstojnost a hodnota musejí být respektovány od okamžiku početí po přirozenou smrt.
5. Společenské uspořádání moderní společnosti, především co se týká organizace práce, je doprovázeno mnoha těžkostmi, které se dotýkají zvláště žen. Je třeba bojovat proti nedostatečnému uplatnění žen, předsudkům a jakémukoliv druhu diskriminace.

Dobrá praxe:

Asociace má **velmi dobré zkušenosti s prodejem drobných výrobků na podporu chodu organizace**. Prodej těchto drobných výrobků (jedná se např. o přívěsky pro mladé, pásky a šňůrky s různými „cool“ nápisy apod.) se dají získat poměrně významné finanční částky. Pro některé členy TS mohl být tento způsob příjvdydku snadno realizovatelný.

2.7.6. Postřehy a zkušenosti z mezinárodní spolupráce

- I s málem veřejných prostředků lze dlouhodobě fungovat, přestože se jedná spíše o „přežívání“. Z tohoto důvodu se jeví jako nutnost zajištění vícezdrojového financování činnosti organizace, rozvoj sociálního podnikání v oblasti sociálních služeb a doplňkové komerční aktivity. Další možností je podpora činnosti neziskových organizací pomocí daňových nástrojů.
- **Důležitost vize/mise organizace** - musí být jasná jak vedoucím pracovnícům, tak všem zaměstnancům, kteří musí pro tuto vizi „dýchat“, musí s ní být ztotožnění. To pak zajistí přežití organizace i v horších ekonomických podmínkách. Vědomí „poslání“ umožní překonání těžkých období. Práce pro obecné blaho, práce „pro druhé“ má mnohem vyšší hodnotu než je ta, kterou je možné vyjádřit penězi.
- To, co nás spojuje, je **nadšení pro dobrou věc, všímavost k potřebám druhých a skutečný zápal pro naše poslání**. Nechceme být lhostejní k tomu, co se děje ve společnosti i kolem nás, v našem nejbližším okolí. Učíme se vidět, co druhým schází, a spolu s druhými hledáme způsoby a cesty, jak jim nejlépe pomoci.
- Projekt nám umožnil poznat zkušenosti **fungování ženských NNOs**, které pracují v různých oblastech a působí v různých zemích. I přesto mají mnoho společného. Každá z nich ženám umožňuje rozvíjet jejich schopnosti, otevírá jim nové možnosti a umožňuje jim osobní růst po odborné i lidské stránce. Mnohé ženám nabízejí další vzdělávání, při práci v organizaci získávají nové kompetence a zkušenosti. A tak pro některé může být i dobrovolná práce v NNO přípravou na další zaměstnání, jiné (především ženy v důchodu) zde zase uplatňují své zkušenosti a schopnosti, které získaly již dříve ve svém zaměstnání, a nyní při práci v neziskovém sektoru se o ně mohou podělit s dalšími ženami.
- Ženské organizace velmi často **odpovídají na konkrétní potřeby** dané lokality nebo oblasti zájmu, a to mnohdy tam, kde stát nebo samospráva nevěnují příslušné problematice dostatečnou pozornost. Mnohdy se jedná o odpověď na potřeby spadající do sociální oblasti, kde vždy najdeme více žen než mužů, ať už se jedná o dobrovolníky nebo zaměstnance těchto NNO. Je známým faktem, že tato práce je finančně nedostatečně ohodnocená, přestože klade na pracovníky velmi vysoké nároky po odborné stránce, a navíc se často jedná o práci fyzicky i psychicky velmi namáhavou.

NÁVRHY NA ZMĚNU POLITIK

Na základě pravidelných jednání tematické sítě a důkladné diskuse k problémům a překážkám, se kterými se neziskové organizace působící v sociálních službách při své činnosti potýkají, byly identifikovány základní oblasti a formulovány konkrétní návrhy na změny politik. Při práci na tomto výstupu projektu byly také hojně využity zkušenosti a podněty získané díky mezinárodní spolupráci, kdy jsme jak na studijních cestách, tak na workshopech a dalších setkáních se zahraničními partnery, našli mnoho příkladů dobré praxe, které posloužily, po adaptaci na naše domácí podmínky, jako zdroj inspirace k navrhovaným opatřením. Návrhy jsou rozděleny do dvou celků – oblastí. Jednou z oblastí je, velmi očekávatelně, financování. Druhou oblastí pak je zaměstnávání.

1. OBLAST FINANCE

Pro dlouhodobé udržení činnosti neziskových organizací v oblasti sociálních služeb (zvláště těch terénních) je otázka financování naprosto zásadní. Každoroční nejistota, kolik peněz (a zda vůbec) na poskytování služby organizace obdrží v rámci všech možných dotačních řízení, velmi ztěžuje dlouhodobé a koncepční plánování rozvoje organizace, práci se zaměstnanci i s klienty. Proto bylo identifikováno několik základních principů, kterými by se financování poskytovatelů sociálních služeb mělo řídit a navrženo několik konkrétních opatření. Je zajímavé, a pro tematickou síť potěšující, že několik těchto principů je obsaženo také v nové Metodice MPSV a navrhované novele zákona 180/2006 Sb., o sociálních službách, kterými se bude s největší pravděpodobností řídit dotační řízení na sociální služby pro rok 2015 a následující.

Základní principy pro financování sociálních služeb musí být **dlouhodobě zajištěné vícezdrojové financování** poskytování služeb a **rovný přístup všech poskytovatelů sociálních služeb k veřejným prostředkům** určeným na sociální služby.

I. Dlouhodobě zajištěné vícezdrojové financování

Finance na činnost poskytovatelů sociálních služeb z řad nestátních neziskových organizací plynou v současné době z několika základních zdrojů. Prvním je platba od klientů (v případě hrazených sociálních služeb), na kterou klient služby využije buď státní příspěvek na péči či své vlastní prostředky (což je v realitě u terénních sociálních služeb jev poměrně řídký) nebo jejich kombinaci. Další zdroje jsou pak dotačního charakteru. Nejdůležitějším z nich jsou samozřejmě státní prostředky z kapitoly MPSV, které byly dosud rozdělovány s přihlédnutím k doporučení krajů, nyní je mechanismus jejich rozdělování převáděn po několikerých odkladech přímo na kraje (pomiňme v tomto případě velmi výrazný prvek nejistoty, kdy stále ještě nejsou jasná konečná pravidla), dále pak krajské prostředky a prostředky místních samospráv. Všechny tyto dotační tituly jsou nenárokové a rok od roku proměnlivé (za jinak stejných podmínek na straně poskytovatele služby), čili jsou nejisté a krátkodobé. I když v některých charakteristikách se již začíná blýskat na lepší časy, soudě alespoň dle Metodiky MPSV. Nyní tedy konkrétně k jednotlivým zdrojům, resp. principům.

A. Příspěvek na péči

U příspěvku na péči se v praxi setkáváme se dvěma problémy. Prvním je přiznání příspěvku potřebné osobě – klientovi, druhým je pak využití příspěvku klientem na nákup sociální služby.

Řízení o přiznání příspěvku na péči

Řízení o přiznání příspěvku na péči má sice celorepublikově jednotná pravidla, avšak v praxi dochází k velké teritoriální disproporci a nesouladu v posuzování totožných/obdobných případů. Vyskytují se konkrétní pracovníci zodpovědní za přiznání příspěvku, kteří jsou vyhlášeni svou „přísností“, stav, který by jinde byl posouzen jako vyšší stupeň závislosti, u nich není dostatečný ani pro přiznání příspěvku v I. stupni apod. Rodiny závislých osob jsou pak nuceny takovéto „posuzovače“ obcházet např. změnou bydliště potřebné osoby.

Druhou problematickou oblastí je délka trvání řízení, která se pohybuje v řádu měsíců a rozhodně tak nekryje aktuální potřebu osoby. Třetím problémem metodiky posuzování je opomenutí některých skupin závislých osob, resp. situace, kdy se určité charakteristiky nehodnotí a nastávají problémy s přiznáním příspěvku (např. osoby s poruchami autistického spektra, cukrovkou atd.).

Návrh:

Zajistit rovnost občanů při řízení o přiznání příspěvku o péči pomocí zpřesnění metodiky, zrychlení řízení a zavedení „ombudsmana“, který by posoudil sporné případy.

Využití příspěvku na péči

Příjemci příspěvku na péči (především v I. a II. stupni závislosti) často příspěvek nevyužijí na zajištění potřebné sociální služby, formálně prohlásí ve spolupráci s blízkou osobou, že je péče poskytována touto osobou a příspěvek následně považují za „přilepšení“ k důchodu. Oslabuje se tak jeden ze zdrojů financování poskytovatelů sociálních služeb a dochází k odlivu prostředků původně určených na zajištění sociální péče o potřebné občany.

Návrh:

Vyplácat příspěvek na péči (nebo jeho podstatnou část) ve formě vouchery využitelného pouze k nákupu sociální služby u registrovaného poskytovatele sociálních služeb.

B. Dotace státní, krajské a místních samospráv

Víceleté plánování a konzistentní přidělování prostředků z dotačních titulů

Velkým problémem pro poskytovatel sociálních služeb z řad neziskových organizací je nejistota ve věci meziročního vývoje přidělených dotačních prostředků (na všech úrovních). Obzvláště ve Středočeském kraji jsme byli svědky, ba přímo aktéry, radikálního meziročního propadu ve výši přidělených dotací (více viz bod II. Rovný přístup všech poskytovatelů SS k veřejným prostředkům).

Do určité míry je tento princip obsažen v Metodice Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu krajům a Hlavnímu městu Praze, kde je v rámci zachování alespoň základní kontinuity při přechodu financování ze státu na kraje zakotveno na přechodné období pásmo, ve kterém se přiznané dotace mají pohybovat, a to v rozmezí 85% - 130% příspěvku předchozího roku.

Návrh:

Do dotačních titulů na všech úrovních (stát, kraj, místní samospráva) zakomponovat pravidlo zajišťující za jinak stejných podmínek (počet klientů, resp. počet hodin přímé péče, počet zaměstnanců apod.) nárok na dotaci ve stejné výši jako předchozí rok, změněnou pouze dle např. indexu nárůstu spotřebitelských cen a vývoje průměrné mzdy v národním hospodářství.

Nárokovost dotace v závislosti na výkonu

Dalším opatřením, které by výrazně přispělo k jistotě poskytovatelů sociálních služeb, je provázání výkonu (poskytnutá péče klientovi) a příspěvku na tento výkon z veřejných zdrojů.

Tento princip je do určité míry uplatňován v současné době v podobě tzv. Individuálních projektů krajů, které jsou financovány ze strukturálních fondů. Kraje si v podstatě objednávají sociální služby pro své obyvatele a platí poskytovatelům těchto sociálních služeb smluvně zajištěnou cenu.

Návrh:

Do dotačních titulů (na všech úrovních) zakotvit princip „výkonovosti“, tedy v rámci naplánovaných kapacit sociálních služeb předem stanovit úhradu za poskytnutou péči. Dotace by se tak odvíjela od počtu klientů, lépe řečeno od objemu poskytnuté péče a stanovené ceny za jednotku.

Povinnost místních samospráv podílet se na financování sociálních služeb poskytovaných občanům na jejich území

Tento bod je pevně provázán s předchozím návrhem. V praxi se totiž velmi různí přístup jednotlivých místních samospráv, které by měly „zajistit“ poskytnutí služby, resp. zprostředkování možnosti poskytnutí sociální služby anebo kontaktu s poskytovatelem.

Obce jsou přirozeně nejlépe a nejvíce obeznány s potřebami svých obyvatel, v poslední době se velmi dobrou praxí stalo komunitní plánování sociálních služeb, avšak přímá podpora poskytovatelům sociálních služeb zůstává na libovůli dané municipality.

Návrh:

Zakotvit zákonnou povinnost místních samospráv finančně podpořit sociální služby občanům dané obce/města (zařazené do krajské sítě či komunitního plánu) stanovenou částkou vázanou na jednotku výkonu poskytnuté konkrétní služby.

II. Rovný přístup všech poskytovatelů sociálních služeb k veřejným prostředkům

Krucialní podmínkou dlouhodobé udržitelnosti aktivit ženských neziskových organizací v oblasti sociálních služeb je rovný přístup k veřejným prostředkům určeným na financování sociálních služeb. Tento princip musí být zakotven v zákoně a musí se promítnout do všech úrovní nakládání s veřejnými prostředky (prostředky státního rozpočtu, prostředky krajů i místních samospráv). Není možné zvýhodňovat jednu skupinu poskytovatelů (např. příspěvkové organizace) na úkor druhé, jak jsme toho byli v minulosti svědky. V české realitě je poskytovatel dotace zároveň zřizovatelem některých poskytovatelů sociálních služeb a morální hazard je tak nasnadě. Je proto nezbytné pevně stanovit pravidla, která všem poskytovatelům bez rozdílu právní formy zjednájí rovný přístup k veřejným prostředkům.

Velmi pozitivní je v tomto směru Metodika MPSV, která tento princip obsahuje a do velké míry znemožňuje diskriminaci některých typů poskytovatelů. Zbývá však zákonné zakotvení této podmínky a její uplatnění na všechny stupně dotačních řízení (stát, kraj, místní samospráva).

2. OBLAST ZAMĚŠTNÁVÁNÍ

Druhou velkou oblastí, ve které se poskytovatelé sociálních služeb potýkají s nejedním problémem, je oblast zaměstnávání. Poskytovatelé sociálních služeb patří k významným zaměstnavatelům, nabízejí mnohá pracovní místa, často osobám nějakým způsobem znevýhodněným na trhu práce (rodiče malých dětí, osoby 50+, dlouhodobě nezaměstnaní apod.). Současné nastavení pracovně právní, daňové a sociální legislativy však mnohdy způsobuje demotivaci jak na straně potenciálních zaměstnanců přijmout práci v sociálních službách, tak zároveň na straně zaměstnavatele způsobují zbytečné komplikace a prodražení pracovní síly.

Flexibilní formy organizace práce

Stát již mnohokrát deklaroval svůj zájem o vyšší využití flexibilních forem zaměstnání, které umožní skloubit rodinné a pracovní povinnosti a účast na trhu práce také osobám dosud stojícím mimo něj. Zvláštní pozornost je pak věnována práci na zkrácený úvazek. Sociální služby jsou pro využití částečných pracovních úvazků velmi vhodné, vzhledem k charakteru poskytovaných služeb i vzhledem k charakteru zaměstnanců (i potenciálních). V realitě však je pro zaměstnavatele nejen administrativně, ale především finančně náročnější zaměstnat dvě osoby na zkrácený úvazek, než jednu osobu na plný úvazek, a to vzhledem k povinnému odvodu zdravotního pojištění z alespoň minimální mzdy.

Návrh:

Zrušit povinnost odvést zdravotní pojištění alespoň z minimální mzdy.

Částečné úvazky a výše důchodu

Dalším faktorem, který znevýhodňuje zaměstnání na částečný úvazek v očích zájemců o zaměstnání, případně fakticky poškozuje zaměstnance pracující na zkrácený úvazek, je způsob výpočtu výše důchodu. Ten nezohledňuje výši úvazku a za určitých podmínek si zaměstnanec přijetím zkráceného úvazku snižuje osobní vyměřovací základ, místo aby si přijetím „alespoň“ částečného úvazku a svou ekonomickou aktivitou „přilepšil“ oproti stavu, kdy by zůstal ekonomicky neaktivní. Jedná se např. o maminky malých dětí či osoby nezaměstnané (krátkodobě i dlouhodobě).

Návrh:

Zohlednit při výpočtu důchodu výši úvazku, resp. novelou zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, eliminovat situace, kdy částečný úvazek snižuje osobní vyměřovací základ.

Hranice „přivýdělku“

Mezi výrazné demotivující faktory přijetí zaměstnání (byť jen na částečný úvazek) patří u nezaměstnaných osob okamžitá ztráta nároku na podporu v nezaměstnanosti při jakémkoli přivýdělku, resp. na dávky pomoci v hmotné nouzi při překročení hranice životního minima. To vede k výrazné neochotě přijmout zaměstnání především u osob dlouhodobě nezaměstnaných a osob ve vyšším věku, protože se ekonomická aktivita těmto osobám

dostatečně „nevyplatí“. Výhodnější je zůstat bezpracně zcela závislý na státní podpoře než získat příjem ze zaměstnání a přijít o veškerou podporu, což v součtu bude ve finančním vyjádření znamenat pouze velmi mírný nárůst čistého příjmu při vynaložení pracovní aktivity.

Návrh:

Stanovit u podpory v nezaměstnanosti, resp. pomoci v hmotné nouzi hranice přivýdělku, při kterých by po určité přechodnou dobu (např. 6 měsíců) zůstala zachována snížená míra podpory a přijetí zaměstnání by tak bylo finančně výrazně výhodnější, než setrvání pouze na sociálních dávkách.

ZÁVĚR

Po dvou letech trvání projektu se tematická síť rozrostla z osmi zakládajících členů na dvacítku organizací a osobností, uskutečnila se řada setkání českých i zahraničních partnerů, mnoho vedoucích i „řadových“ zaměstnankyň získalo neocenitelné zkušenosti využitelné pro další fungování našich organizací. Byly identifikovány problémy spojené s fungováním neziskových organizací v sociálních službách a byla navržena některá řešení. Výstupy projektu byly presentovány v médiích i na osobních setkáních s klíčovými aktéry. Jsme si jisti, že realizace projektu měla smysl.

Za to patří dík všem členům realizačního týmu, všem českým partnerům zapojeným do tematické sítě a zvláště pak našim zahraničním partnerům, kteří se s námi podělili o své zkušenosti, know-how a dobrou praxi.

kolektiv autorů Sborníku

VLASTNÍ PRACOVNÍ OSUD VE VLASTNÍCH RUKÁCH